

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

14 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van het van kracht worden van de zogenaamde Ikea-wet op 1 maart 2005 voor het Vlaams ruimtelijk beleid inzake grote handelsvestigingen

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de kosten voor het afleveren van bepaalde attesten voor lokale besturen, en het eventuele doorrekenen van deze kosten

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de bestemmingswijziging van gedesaffekteerde militaire domeinen

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de interpretatie die de afdeling Bos en Groen geeft aan het begrip 'bosuitbreidingsgebied' in het RSV

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over planbaten en planschade verbonden aan bestemmingswijzigingen

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaecker tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afbakening van het stedelijk gebied rond Brussel en de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in dat gebied

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de uitdieping van de Westerschelde en de inventarisatie van het archeologisch materiaal

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vervolg van het inventarisatieproject rond WO I-relicten in de Westhoek

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het gebruik van stedenbouwkundige verordeningen om meer sociale woningen te realiseren bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen of verkavelingsvergunningen

Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

Donderdag 14 april 2005

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

– *De interpellatie wordt gehouden om 13.33 uur.*

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van het van kracht worden van de zogenaamde Ikea-wet op 1 maart 2005 voor het Vlaams ruimtelijk beleid inzake grote handelsvestigingen

De voorzitter: Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dua tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van het van kracht worden van de zogenaamde Ikea-wet op 1 maart 2005 voor het Vlaams ruimtelijk beleid inzake grote handelsvestigingen.

Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn – vrij korte – interpellatie gaat over de Vlaamse repercussies van de federale Ikea-wet, en dan vooral over de repercussies op het vlak van ruimtelijke ordening. Vooraf wil ik toch even opmerken dat, zoals u allicht weet, Groen! geen grote voorstander is van deze wet. Ik zou zelfs zeggen dat we er serieuze bemerkingen bij hebben, omdat deze federale wet de inplanting van grote winkelketens zal versoepelen. We hebben ons van bij de aanvang ook volledig aangesloten bij de kritiek van Unizo, die zeer veel bemerkingen had ten aanzien van die wet, omdat dit toch wel een serieuze concurrentie inhoudt ten aanzien van de eigen KMO's. Er bestaat een – volgens mij terecht – vrees dat onze eigen KMO's weggeconcentreerd worden door internationale ketens. Ik herinner me nog de tijd dat Groen! en Unizo, met de heer Peeters als voorzitter, een

front vormden en we dezelfde bemerkingen hadden ten aanzien van deze wet.

Ook op het vlak van ruimtelijke ordening is dit toch een gevaarlijke historie, omdat de beslissing om grote winkelcentra neer te poten, wat meestal aan invalswegen gebeurt, bijvoorbeeld door het aanzuigen van verkeerstrafieken zeer veel repercussies heeft op de verkeersafwikkeling en op de ruimtelijke ordening. Doorgaans wordt, ook omwille van die inplanting, open ruimte opgeofferd. Er wordt ook een hypotheek gelegd op de leefbaarheid van onze steden, omdat de consumenten wegtrekken naar die grote winkelcentra en daardoor voor een stuk de middenstanders in de stedelijke weefsels aan hun lot overlaten, denken we maar aan het Wijnegem-syndroom. In die zin hebben we dan ook nooit goed begrepen waarom de federale regering een dergelijke wet heeft kunnen goedkeuren. Maar goed, de wet is er en het is nu de taak van de Vlaamse Regering om een aantal dingen die in die wet staan, te implementeren op regionaal niveau en om na te gaan wat de repercussies daarvan kunnen zijn.

Het is zo dat die wet op 1 maart 2005 van kracht is geworden. Ik heb mijn interpellatie ingediend op 3 maart, en daardoor zijn bepaalde facetten van wat daarin staat, achterhaald, maar een aantal andere zaken blijven nog altijd zeer relevant. Het is zo dat de gemeenten autonoom beslissingen moeten nemen over de vestiging van kleine inplantingen, namelijk de inplantingen tussen 400 en 1000 vierkante meter. Vanaf 1000 vierkante meter moet er een voorafgaand advies zijn van het Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie, waarin zowel de administratie als belangenorganisaties vertegenwoordigd zijn.

Mijnheer de minister, ik heb ondertussen vernomen dat dit comité een paar dagen geleden werd

Dua

samengesteld, maar waarschijnlijk zult u daar meer over weten dan ikzelf. Een van de onderwerpen van mijn interpellatie was net dat er een juridisch vacuüm was als dat comité er niet zou zijn. Men heeft me gezegd dat er op 11 april een eerste samenkomst is geweest. Ik hoop dat ook op die eerste vergadering al duidelijke richtlijnen zijn vastgelegd over hoe adviezen zullen worden verleend. Het blijft natuurlijk wel een feit dat in die wet staat dat, als er binnen een termijn van 90 dagen geen beslissing valt over een bepaalde vergunningsaanvraag, er dan een stilzwijgende vergunning wordt toegekend. De Raad van State had daar trouwens zeer veel opmerkingen over, omdat men natuurlijk riskeert dat er beslissingen worden genomen die ingaan tegen de principes van een goede ruimtelijke ordening. Het comité is nu echter geïnstalleerd en we zullen moeten afwachten in welke geest de beslissingen zullen worden genomen. Laat ons toch maar hopen dat we niet geconfronteerd worden met het feit dat die advies-termijn overschreden wordt, zodat stilzwijgende vergunningen moeten worden afgeleverd.

Een ander probleem, en dat is wel iets wat op het lokale niveau toch wel van zeer groot belang is, is dat blijkt dat de meeste gemeenten vandaag niet echt beschikken over de nodige instrumenten en over het nodige personeel om op objectieve basis de vestigingsaanvragen van winkels en winkelcomplexen te evalueren. Ik heb nu ook gezien dat Unizo met een actie bezig is om een soort protocol af te sluiten met de gemeenten. Dat is op zich al eigenaardig: een private organisatie moet eigenlijk voor een stuk een hiaat in de wet invullen, om te vermijden dat er ongelukken zouden gebeuren. In elk geval beschikt slechts een klein aantal gemeenten over een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Zowel de handelaars op wie de wet van toepassing is als de gemeenten die de wet moeten toepassen, geven grootmoedig toe dat ze absoluut niet voorbereid zijn op de inwerkingtreding van de nieuwe wet. Dat kan natuurlijk leiden tot ondoordachte beslissingen.

Ten gronde kan de vraag gesteld worden of er niet beter zou worden gekozen voor een integratie van die socio-economische vergunningen en de stedenbouwkundige vergunningen, zodat we op gewestniveau tot een coördinatie kunnen komen van twee of drie vergunningen. Soms

zijn er immers drie nodig, namelijk de bouwvergunning, de socio-economische vergunning en eventueel nog de milieuvergunning, als het gaat om een grote inplanting. Op Vlaams niveau is het de bedoeling te komen tot de integratie van een bouw- en milieuvergunning. Om dan in deze gevallen een soepele afhandeling te krijgen van de aanvraagprocedure maar tegelijkertijd garanties te hebben voor wat de socio-economische effecten betreft, vooral die voor de al gevestigde middenstand maar ook voor de ruimtelijke draagkracht van de omgeving als een dergelijke nieuwe inplanting er zou komen, zou het dus zeer goed zijn dat die socio-economische vergunning en die bouwvergunning beter op elkaar worden afgestemd. Tegelijkertijd kan men dan ook de lokale besturen de rol laten spelen die voorzien is in het nieuwe decreet. Voor grotere dossiers is een ruimere afweging door Arohm en door de diensten economie op Vlaams niveau in elk geval nodig. Het zou dus goed zijn dat er inderdaad een integratie komt, zodat we catastrofes voor de goede ruimtelijke ordening en voor de lokale middenstand kunnen vermijden.

Mijnheer de minister, ik zou u de volgende vragen willen voorleggen. De eerste vraag uit de schriftelijke versie van mijn interpellatie is gedeeltelijk weggefallen, omdat het comité ondertussen is samengesteld. Ik wil wel weten of de Vlaamse Regering over deze wet en de toepassing ervan overlegt met federale collega's, zodat er toch een zekere afstemming is wat de grote lijnen betreft.

Worden er initiatieven genomen in overleg met de federaal bevoegde minister om de gemeentebesturen te begeleiden in hun nieuwe taak, zodat er op lokaal niveau een bundeling kan gebeuren van de afwegingen?

Blijft u op termijn een voorstander van een integratie van socio-economische vergunningen en bouwvergunningen? Is het zo dat u in dit verband nog stappen zult zetten?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is inderdaad juist dat het een goede zaak zou zijn indien de socio-economische vergunningen en de bouwvergunningen zouden worden geïntegreerd. De socio-economische bevoegdheden zijn echter nog federaal. We

Matthijs

hebben wel in het regeerakkoord ingeschreven dat we ernaar streven om deze te regionaliseren, maar zover zijn we nog niet. Ik denk dus dat dit voorlopig onmogelijk is en dat er dus overleg zal moeten zijn tussen de diverse niveaus.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, zoals de heer Matthijs terecht stelde, is het een van de ambities van de Vlaamse Regering om uiteindelijk te komen tot de overheveling van de bevoegdheden van het Nationaal Sociaal-Economisch Comité van de Distributie naar de gewesten. Er is slechts één probleem: hier is het woord 'onverwijld' niet opgenomen in onze teksten, dus het volstaat vanzelfsprekend niet dat Vlaanderen dit wil, het zal ook even afwachten zijn of we daarover met de gewesten en het federale niveau tot een consensus kunnen komen.

Wat de regelgeving zelf betreft, wil ik even stellen dat die inderdaad exclusief federaal is. De regelgeving op de handelsvestigingen dateert van 29 juni 1975 en werd geactualiseerd door de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen, die werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 2004.

Zoals mevrouw Dua terecht stelde, was er op het moment van het indienen van haar interpellatie nog wel wat werk te verrichten door de federale regering, maar ondertussen is dit werk geleverd. Ik som even op wat er is gebeurd.

Er is het KB van 22 februari 2005 met betrekking tot de wijze van voordracht en aanstelling van de leden van het Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie; het koninklijk besluit van 23 februari 2005 tot verduidelijking van de criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij het onderzoek van ontwerpen van handelsvestigingen en de samenstelling van het sociaal-economisch dossier; het KB van 23 februari 2005 betreffende de organisatie en de werking van het comité; het koninklijk besluit van 1 maart 2005 tot vaststelling van de nadere regels voor de bekendmaking van de vergunning van de handelsvestiging, zoals bedoeld door artikel 12, en het

KB van 1 maart 2005 betreffende de voorafgaande verklaring, zoals bedoeld in artikel 10, paragraaf 1 van de wet.

Het benoemingsbesluit – dat aanleiding gaf tot de vraag – met betrekking tot de leden van het Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie dateert van 14 maart 2005, en werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 11 april 2005. Ten slotte is er ook het koninklijk besluit van 12 april 2005 tot vaststelling van de organisatie, de werking en de incompatibiliteitsregels van het interministerieel comité voor de distributie. Het zal vermoedelijk in het Belgisch Staatsblad verschijnen op 19 april. Wat moest gebeuren op wetgevend vlak is dus ondertussen gebeurd.

Mevrouw Dua, u weet dat voormalig parlements-lid Malcorps me op 5 februari 2004 een vraag om uitleg heeft gesteld. Ik heb toen zeer nadrukkelijk geantwoord dat ik absoluut voorstander ben en blijf van het bestuurlijk integreren van de socio-economische, de milieu- en de stedenbouwkundige vergunning, omdat dat de enige zinvolle aanpak voor dat soort projecten is, en ik hoop dat Vlaanderen gespaard mag blijven van nieuwe Wijnegem Shopping Centra.

Intussen is de vertegenwoordiging van het Vlaamse Gewest aangeduid. Het is opnieuw de heer Van Assche, het afdelingshoofd van Oost-Vlaanderen, die ook in het verleden goed werk heeft geleverd.

Het gaat om twee onderscheiden regelingen, waar eigenlijk geen direct verband tussen is. Er is een socio-economische vergunning en een stedenbouwkundige vergunning. Er is dus ook geen voorrang of hiërarchie tussen beide regelgevingen. De toekenning van de ene vergunning betekent dus niet dat de andere vergunning automatisch volgt. Door het feit dat wij bevoegd zijn voor de stedenbouwkundige vergunning, blijft het Vlaamse Gewest de volle bevoegdheid behouden, en dragen we ook de verantwoordelijkheid voor het al dan niet verlenen van de vergunning.

Enerzijds wordt bij de beoordeling van een socio-economische vergunningsaanvraag ook de ruimtelijke ligging van de handelsvestiging geëvalueerd, samen met – en dat is determinerend bij de socio-economische vergunning – de belangen van de consument, de invloed op de werkgelegenheid en de bestaande handel.

Van Mechelen

Met betrekking tot de ruimtelijke ordening houden we ook rekening met de socio-economische criteria, maar we gaan vooral planologisch tewerk. We kijken of het planologisch aanvaardbaar is en kijken naar de ruimtelijke appreciatie en kwaliteit, de mobiliteit, enzovoort. Elke vergunning heeft dus een specifieke finaliteit.

De vroegere wet van 1975 betreffende de handelsvestigingen bepaalde dat een negatief advies van het Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie bindend was voor de gemeenten. Mevrouw Dua, met de nieuwe wetgeving – die u niet erg apprecieert – is het gemeentebestuur autonoom bevoegd om een gunstige of ongunstige beslissing over de aanvraag te nemen. Het NSECD verstrekt in de nieuwe regelgeving geen bindende adviezen meer. Het spreekt voor zich dat we er vanuit stedenbouwkundig oogpunt aandacht voor zullen hebben dat, als de gemeenten afwijken van het advies van het NSECD, het gemotiveerd moet zijn, en we dat meenemen bij de beoordeling van de vraag.

We hebben ook geïnformeerd of ondertussen accidenten zijn gebeurd met de stilzwijgende socio-economische vergunning. Uit de informatie van een uur geleden blijkt dat het antwoord nee is, maar ik kan er natuurlijk geen enkele verantwoordelijkheid voor nemen. In de tussenperiode werd een zekere deontologie aan de dag gelegd.

Het spreekt voor zich dat het de bevoegdheid is van de federale overheid om de gemeentebesturen in te lichten over de toepassing. Ik zal hierover verder contact houden met het kabinet van de federale minister van Middenstand. Minister Laruelle legt op dit ogenblik de laatste hand aan een gids voor steden en gemeenten over deze wetgeving. Er komt een soort syllabus om alles te duiden.

Ondertussen hebben we ook contact gehad met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De VVSG zal op korte termijn – en dat is logischer dan dat Unizo dat doet – een toelichting en handleiding voor de wetgeving opstellen. Ook wij zijn beschikbaar om daaraan mee te werken. De VVSG overweegt ook om daarover een aantal vormingsinitiatieven te nemen.

Gemeenten hebben al wat ervaring. Het is niet zo dat ze gisteren geen bouwvergunning moesten verlenen voor dat soort projecten. Het is ook voor hen heel belangrijk dat ze er rekening mee houden, en voor het goedkeuren van vestigingen vooral oog hebben voor duurzame mobiliteit, het gebruik van de ruimte en vooral voor verkeersveiligheid. Het belang daarvan is in Wommelgem vastgesteld, want de afrit van de autosnelweg loopt daar letterlijk vast, met files op de Antwerpse ring tot gevolg. We moeten inderdaad wikken en weken vooraleer we ermee doorgaan.

De dag dat ik bevoegd ben, zal ik er alles aan doen om de vergunningen te integreren. We zijn op dit ogenblik bezig met een initiatief dat voormalig minister Sannen en ikzelf hebben voorbereid. Mevrouw Dua, ik weet niet of u er ook al mee bezig was, maar het gaat over het integreren van de milieu- en de bouwvergunning. Het voorstel ligt op dit ogenblik bij de Kenniscel Wetsmatiging, dat voorbereidend werk verricht. We mogen pas in het najaar initiatieven verwachten, dus ik denk dat de integratie in 2006 tot stand zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, we moeten natuurlijk afwachten wat de concrete gevolgen zullen zijn van deze nieuwe wetgeving. Ik hou wel mijn hart vast.

Mijnheer de minister, ik ben blij dat u zelf zegt dat we gespaard moeten blijven van de Wijnegem Shopping Centra zoals ze er nu zijn, omwille van zeer evidente redenen als mobiliteit. Op het moment dat de paarse regering de Ikea-wet heeft goedgekeurd, werd gesproken over honderden afgekeurde dossiers die herbekeken zouden worden. Ik weet niet of u op de hoogte bent of dat momenteel gebeurt. Gemeenten nemen meestal wijze beslissingen, maar kijken soms niet verder dan de eigen gemeentegrenzen. Soms is de verleiding groot om zaken goed te keuren die, op Vlaams niveau bekeken, beter niet goedgekeurd worden.

Ik weet niet of u op de hoogte bent van de dossiers die opnieuw geopend zouden worden, maar dat zou een toevloed van aanvragen kunnen betekenen, met alle mogelijke gevolgen.

Minister Dirk Van Mechelen: Het is niet omdat ik Wijnegem niet beschouw als een goed voorbeeld dat er geen shoppingcentrum meer mag komen. Ook daar is een markt voor. In belangrijke steden lopen projecten die ik zal moeten vergunnen. We moeten telkens kijken naar de visie van de stad. Laten we wikken en beschikken naar godsvrucht en vermogen.

Ik wil ter informatie nog zeggen dat naast de heer Van Assche ook de heer Destrycker voor Vlaanderen in het NSECD zitting heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de kosten voor het afleveren van bepaalde attesten voor lokale besturen, en het eventuele doorrekenen van deze kosten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Peeters tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de kosten voor het afleveren van bepaalde attesten voor lokale besturen, en het eventuele doorrekenen van deze kosten.

De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, artikel 145ter van het decreet op de ruimtelijke ordening laat toe dat een bedrijf een planologisch attest aanvraagt. Het is ook verstandig dat het kan. Bij afgifte van een positief attest moet echter een ruimtelijk uitvoeringsplan of – indien de gemeente nog niet beschikt over een goedgekeurd structuurplan – een bijzonder plan van aanleg opgesteld worden. De kosten voor de opmaak van het BPA en het opvolgen van de procedure zijn ten laste van de gemeente. Het is logisch dat de gemeenschap de kosten draagt.

Als een BPA of RUP wordt gemaakt ten laste van een bepaald geval of bedrijf, ligt het voordeel daarbij enkel bij dit bedrijf, en dan ligt de zaak

naar mijn mening anders. Daarenboven moet er nog een onderscheid worden gemaakt tussen de normale taak van de gemeentelijke dienst Ruimtelijke Ordening en de administratie en opdrachten die niet tot de normale taak van die dienst behoren. Ik heb het hier meer specifiek over de kleinere gemeenten.

Welke kosten kunnen er door lokale besturen worden aangerekend inzake het afleveren van vergunningen of attesten, of bepaalde taken in het kader van haar taken tot algemeen nut, en welke kosten in het kader van taken die niet onmiddellijk tot de normale opdracht van de dienst Ruimtelijke Ordening behoren?

Kunnen kosten van studiebureaus voor bepaalde opdrachten bij bepaalde aanvragen worden doorerekend?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, ik moet nu als minister antwoorden en niet als burgemeester, want misschien zou mijn hart me inspireren iets anders te zeggen. Alles is niet vergelijkbaar: er is de aanvraag voor een planologisch attest, de behandeling van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag en de eigenlijke opmaak van een bijzonder plan van aanleg of een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Over het financiële plaatje dat samenhangt met het indienen en de behandeling van aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen lijkt mij niet veel discussie te bestaan. Uiteraard draagt een aanvrager alle kosten die nodig zijn voor het samenstellen en indienen van een dossier. Is na het indienen een openbaar onderzoek vereist over de aanvraag, dan zijn de kosten van de aangetekende zendingen voor rekening van de aanvrager, volgens artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000. Het gaat wel degelijk over een persoon of een vennootschap die een aanvraag voor zichzelf indient en daar zelf de kosten voor moet dragen.

Gemeenten beschikken over de mogelijkheid een bouwbelasting in te stellen. Indien een aanvrager in beroep gaat tegen een weigeringsbeslissing, dan zal in het nieuwe vergunningensysteem een dos-

Van Mechelen

siervergoeding moeten worden betaald. Wanneer men tegen een negatieve beslissing van het college in beroep gaat bij de bestendige deputatie en nadien bij de minister, zal in het kader van artikel 119 van het decreet op de Ruimtelijke Ordening de mogelijkheid bestaan om daar een vergoeding voor te vragen.

Voor stedenbouwkundige attesten, zowel het attest nummer 1 als het attest nummer 2, kunnen gemeenten een vergoeding vragen. Voor wat betreft het stedenbouwkundig attest nieuw systeem en het stedenbouwkundig uittreksel, zal het principe analoog zijn. Gemeenten kunnen ook een vergoeding vragen voor de inlichtingen die notarissen opvragen bij onroerendgoedtransacties.

Voor de behandeling van aanvragen van planologische attesten zorgt de aanvrager zelf voor de opmaak van het dossier en daar maakt de gemeente geen kosten. De behandeling en afgifte van het attest op zich maakt niet de grote kost uit voor de gemeente. Het probleem stelt zich in het vervolgtraject, met name bij opmaak van een plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan.

Dit brengt me bij uw tweede deelvraag. Ik moet u teleurstellen, mijnheer Peeters, het antwoord erop is neen. Een gemeente kan de kosten van planopmaak niet doorrekenen aan bijvoorbeeld bedrijven die opgenomen worden in een sectoraal BPA of die exclusief het voorwerp uitmaken van een ruimtelijk uitvoeringsplan met betrekking tot het invullen van een gunstig planologisch attest. Dit heeft te maken met de implementatie van artikel 4 van het decreet ruimtelijke ordening, gekend als het 'doelstellingenartikel' van het decreet. Het maakt duidelijk dat de ruimtelijke ordening gebeurt vanuit een gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten. Een gemeente wordt geacht via plannen de ruimte te ordenen en zich uit te spreken over welke activiteit op welke plaats thuishoort. Dit is bij uitstek een overheidstaak en een zaak van algemeen belang. Op dat ogenblik moet de gemeente haar afwegingsfunctie uitoefenen en is ze uitvoerder en bewaker van het algemeen belang. Dat betekent dat de planopmaak niet door een particulier kan worden bekostigd omdat dan het vermoeden zou kunnen worden geschapen dat het algemeen belang opzij wordt

gezet omdat die particulier betaalt voor het invullen van de realisatie van dat planologisch attest.

We hebben dat getoetst aan rechtspraak. Ik verwijs naar het arrest 86.007 van 15 maart 2000 waarbij de Raad van State een schorsingsberoep verwierp tegen een gewestplanwijziging waarmee onder meer aan bestaande bedrijven uitbreidingsmogelijkheden werden geboden. De Raad van State geeft er een hele motivatie bij. Ik zal dit aan het commissiesecretariaat overmaken zodat het aan de vraagsteller en de leden ter beschikking kan worden gesteld. De Raad van State zegt heel duidelijk dat de planopmaak het algemeen belang moet dienen, en daarom mogen de kosten niet worden doorgerekend.

Hoe kunnen we dit oplossen? Ik kan er alleen maar voor zorgen dat we via subsidies aan de gemeentelijke autoriteiten steun verlenen om de planningsopdracht tot een goed einde te brengen. Ik ben er mij van bewust dat de kosten van planopmaak voor lokale besturen een nieuwe, vaak niet te onderschatten uitgave zijn. Daarom hebben we het subsidiebesluit van 20 oktober 2000, dat is gewijzigd in 2001 en 2003, genomen, waardoor we sectorale BPA's voor zonevreemde bedrijven konden subsidiëren en waarmee we ook vandaag nog ruimtelijke uitvoeringsplannen subsidiëren. We willen de gemeenten aanmoedigen in het nieuwe systeem te stappen. De subsidies voor BPA's waren eerst de helft en daarna uitdovend, en die voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen stijgen. Het is de bedoeling om via subsidiëring de gemeenten te stimuleren en te ondersteunen om deze opdracht te vervullen.

Samengevat: u mag geen retributie vragen voor het opstellen van een ruimtelijk uitvoeringsplan ingevolge een planologisch attest. U mag er wel bij de minister op aandringen dat we daarvoor de budgetten op peil brengen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de bestemmingswijziging van gedesaffekteerde militaire domeinen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Peeters tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de bestemmingswijziging van gedesaffekteerde militaire domeinen.

De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, gedesaffekteerde militaire domeinen worden overgedragen aan de federale overheidsdienst Financiën, meer bepaald het Comité tot Aankoop van Onroerende Goederen, met het oog op een zo spoedig mogelijke vervreemding. De vervreemdingsprocedure wordt echter opgeschort in afwachting van de toekenning van een nieuwe stedenbouwkundige bestemming van de domeinen. Afhankelijk daarvan zullen de domeinen aan de meest biedende worden verkocht tenzij de overheid een onteigeningsmachtiging bekomt.

In principe behoren bestemmingswijzigingen tot het bevoegdheidsdomein Ruimtelijke Ordening en bijgevolg zou ARP hiervoor moeten instaan in opdracht van de minister van Ruimtelijke Ordening. Bij militaire domeinen die vallen onder het ministerie van Landsverdediging ligt de zaak blijkbaar enigszins anders: er wordt niet gehandeld vooraleer er concrete afspraken zijn gemaakt tussen de ministeries onderling. De afspraken blijken nogal eens van uiteenlopende aard te zijn. In sommige gevallen is men vrij snel tot een overeenstemming gekomen, maar verschillende dossiers blijven aanslepen en er bestaat geen duidelijkheid over.

De beleidsnota van de minister is gebaseerd op verschillende uitgangspunten zoals een integrerende en coördinerende rol van de overheid maar ook het zorgvuldig en kwaliteitsvol ruimtegebruik, wat ook verstandig is. Belangrijk hierbij is het hergebruik van de ruimte, onder meer die van de gedesaffekteerde militaire domeinen. Het herbestemmen van militaire domeinen kan ook van groot belang zijn voor de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

Ik wil de minister de volgende vragen stellen.

Voor welke gedesaffekteerde militaire domeinen werd er reeds een procedure tot herbestemming opgesteld? Voor welke domeinen is er helemaal geen procedure opgestart?

Is de minister bereid een initiatief te nemen om in overleg met de minister van Landsverdediging tot een overeenkomst te komen om alzo alle gedesaffekteerde militaire domeinen zo spoedig mogelijk te herbestemmen? Zo ja, binnen welke termijn?

Indien er een overeenkomst is, is de minister dan bereid om in het kader van de subsidiariteit een bestuursniveau aan te duiden dat dan de gepaste procedure inzet met het oog op bestemmingswijziging? Zo ja, binnen welke termijn?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst even duidelijk maken waarover we aan het praten zijn. Militaire terreinen behoren vanzelfsprekend tot het openbaar domein van de Staat. Dit houdt onder meer in dat deze terreinen eigenlijk niet kunnen worden vervreemd. Normaliter worden deze militaire terreinen in de gewestplannen aangegeven met de letter 'M' en een witte kleur.

Wanneer het militair gebruik wordt stopgezet, worden dergelijke terreinen gedesaffekteerd als militair terrein en behoren ze dus in feite tot het private domein van de overheid en dus niet langer tot het openbaar domein van de overheid. Ze kunnen dan, met het oog op vervreemding, worden overgedragen aan de comités tot aankoop van onroerende goederen. Verkoop van goederen of onteigening kan zoals u weet evenwel pas geschieden nadat deze goederen een andere bestemming hebben verkregen, met andere woorden een aanpassing van de witte vlek op de gewestplannen. We hebben hierover in deze commissie reeds een discussie gevoerd met toenmalig minister Kelchtermans, op het moment dat men na de afschaffing van de militieplicht een aantal militaire domeinen wilde vervreemden. Er is toen een compromis gesloten tussen de toenmalige minister van Landsverdediging en minister Kelchtermans.

In deze optiek werden tussen 1994 en 2000 voor een groot aantal gedesaffekteerde terreinen pro-

Van Mechelen

cedures tot gewestplanwijziging doorgevoerd. In totaal werden er 16 procedures tot gewestplanwijziging doorgevoerd met betrekking tot deze militaire domeinen. Tijdens en na het doorvoeren van deze gewestplanwijzigingen werden door Landsverdediging nog enkele bijkomende terreinen gedesaffecteerd. Ik heb even laten nagaan over welke terreinen het gaat. De Generale Staf van de Krijgsmacht, Divisie Infrastructuur, Ondersectie Domeinen, heeft de afdeling Ruimtelijke Planning van mijn administratie gevraagd om nog voor zes terreinen een herbestemming te overwegen. Het gaat over het 'depot Hoogbuul', gelegen aan de Geelseweg in Olen, over het 'oefenterrein' gelegen aan de Moermansstraat in Sint-Katelijne-Waver, over het fameuze 'VSDA-kamp', gelegen aan de Britselaan in Herentals, over het 'depot' gelegen aan de Eikelbosstraat in Eksel, over het 'munitie-depot' gelegen in Langeleed in Koksijde/Wulpen en over het 'militair vliegveld Ursel' in Maldegem.

Ik ben voor deze zes gevraagde herbestemmingen eens nagegaan wat de stand van zaken is. Met uw goedkeuring geef ik de details hiervan aan de commissiesecretaris. Wel zal ik even dieper ingaan op de situatie in Olen, omdat die u wel bijzonder zal interesseren, mijnheer Peeters. Het 'depot Hoogbuul' in Olen werd opgenomen in de nadere uitwerking van het Economisch Netwerk Albertkanaal ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De Vlaamse Regering heeft terzake op 24 april 2004 beslist om een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken teneinde te voorzien in een 'gemengd regionaal bedrijventerrein, militair domein te Olen'. Volgens het actieschema en het tijdspad die voor de uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering werden opgesteld door het coördinatieplatform, het zogenaamde 'C-ENA', wordt thans een voorontwerp van RUP voorbereid voor het militair terrein Olen. De in het kader van de betreffende RUP-procedure procedureel noodzakelijke plenaire vergadering is voorzien voor mei 2005.

Ik heb ook de gegevens over Sint-Katelijne-Waver, voor Herentals, voor Eksel, voor Koksijde-Wulpen en voor Maldegem, die ik overmaak aan het commissiesecretariaat en die u zullen worden bezorgd.

Deze werkwijze leidde in het verleden – en op dat vlak deel ik voor een stuk de bezorgdheid die uit uw vraagstelling naar voren kwam – tot toestanden waarbij, ingevolge genomen opties en afspraken tussen geïnteresseerde instanties en de militaire overheid, niet steeds de gewenste ruimtelijke bestemming kon worden doorgevoerd. Ik denk dat het belangrijk is dat we een standaard-procedure hebben waarbij de militaire overheid er telkens voor zorgt dat voor voormalige militaire terreinen via een gewestplanwijziging, en morgen via ruimtelijke uitvoeringsplannen, een gewenste ruimtelijke bestemming wordt aangewezen alvorens over te gaan tot vervreemding.

Wat doen we nu om dat probleem aan te pakken? We zouden natuurlijk per militair domein RUP's kunnen maken, maar dat lijkt me niet de juiste aanpak. Wat we proberen te doen, is om, gebruik makend van de gewijzigde structuurplanningsprocedures op de drie planniveaus, volgens de principes van de subsidiariteit, af te wegen wie wat moet trekken. Dat kan het Vlaamse Gewest zijn, maar even goed het provinciebestuur of eventueel een gemeentebestuur, als het over kleine terreinen gaat.

Doordat de militaire domeinen veelal omvangrijke terreinen zijn en/of waardevolle gebieden voor de natuurlijke structuur, zoals bijvoorbeeld het Klein Schietveld in Brasschaat, is het in de regel de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om voor de betreffende terreinen een ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken. We proberen ervoor te zorgen dat we naast de ruimtelijke kwaliteit ook een aantal natuurwaarden erkennen op het moment van herbestemming. We proberen momenteel – en vandaar dat misschien de indruk wordt gewekt dat er wat vertraging op zit – om deze gedesaffecteerde militaire domeinen mee op te nemen in planprocedures, maar dan in grotere gehelen, zodat we zinvol met die terreinen bezig zijn.

Bij de afbakening van regionaal-stedelijke gebieden, bijvoorbeeld Sint-Katelijne-Waver, nemen we dat militair domeintje nu mee in de stedelijke afbakening van Mechelen. Wie dat op zich zou bekijken, zou daar een heel andere bestemming aan geven dan die die er nu uit de bus zal komen. We nemen dat ook mee in het kader van de aanleg van regionale bedrijventerreinen, waarvan Olen

Van Mechelen

een mooi voorbeeld is, met heel het economisch netwerk Albertkanaal. Dat wordt in een veel grotere planologische context bekeken. We pakken het vanzelfsprekend mee in het proces dat vandaag is opgestart met betrekking tot de agrarische en de natuurlijke structuur, waar we in vijftien platformen werken en waarbij we ook territoriaal gebiedsgericht proberen te werken. We nemen het mee in het kader van oppervlakedelfstoffenplannen. We nemen het mee ook in ruimtelijke uitvoeringsplannen die we moeten opstellen in het kader van de problematiek van terreinen voor gemotoriseerde sporten. Het voormalige munitiedepot in Koksijde is daar een voorbeeld van. Ik las vandaag in de krant dat de deputatie van West-Vlaanderen op stap is geweest, dus zullen we het resultaat binnenkort lezen. Met andere woorden: we nemen de herbestemming van militaire domeinen voortaan mee in bredere planningscontexten. Ik denk dat we daardoor uiteindelijk ook komen tot een betere ruimtelijke invulling.

Met betrekking tot een aantal anomalieën die ontstaan, is het inderdaad zo dat er vanzelfsprekend contacten zijn tussen gemeentebesturen en militaire autoriteiten. Ik heb er geen probleem mee, als wordt vastgesteld dat men zo'n uitvoeringsplan kan maken op provinciaal of gemeentelijk niveau, dat deze overheden dat trekken. Het is toch zo dat het gewest telkens betrokken wordt bij het vooroverleg. Op dat ogenblik is het eigenlijk het gewest dat beslist en dat beschikt over de mogelijkheid om remmend op te treden en bijvoorbeeld het dossier naar het gewestelijk niveau te trekken, maar eigenlijk is dat een 'second best solution'. Het zou beter zijn als men van bij de aanvang uitmaakt wie het proces zal leiden, zoals we dat nu doen met de planologische attesten, die naar de planologische ambtenaar worden gestuurd, die dan beslist wie het planningsproces zal leiden.

We zullen formeel aan de minister van Landsverdediging laten weten dat we erop staan dat iedere vraag tot herbestemming van een voormalig militair domein wordt voorgelegd aan de centrale administratie Ruimtelijke Ordening. Via de gewestelijke planologische ambtenaar of de provinciale planologische ambtenaar kan men dan incentives geven aan besturen. Wat dat betreft, zal ik formeel een brief richten aan minister Flahaut teneinde

hem daarvan in kennis te stellen. Dan zullen we nagaan, zoals zonet gezegd, wie in het kader van de subsidiariteit de verantwoordelijkheid moet nemen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Bedankt voor het antwoord, mijnheer de minister. Er is een concreet dossier waarbij ik een beetje op mijn honger blijf zitten. Er is namelijk een brief gekomen van de divisie Infrastructuur in verband met het kwartier Kievermont in Geel, dat gedesaffecteerd is en waar de divisie eigenlijk vragende partij is om hier een bestemmingswijziging in te zetten. Na heel wat telefonische contacten, zowel met de provincie als met de ARP en met het kabinet, blijven we daar op onze honger zitten.

Uw laatste antwoord bevredigt me wel, in die zin dat u zegt dat u een initiatief zult nemen om de minister van Landsverdediging uitdrukkelijk te vragen om die dossiers die gedesaffecteerd zijn maar waarvoor nog geen procedure is opgestart, in overweging te nemen, zodat die ook versneld kunnen worden. Heel wat gemeenten zijn namelijk bezig met hun ruimtelijk structuurplan, en sommige van die militaire gebieden liggen vlak tegen de stedelijke kern en kunnen hier een goede functie krijgen in de toekomst. Ik denk dat het daarom van belang is dat hier zo snel mogelijk een antwoord op kan komen.

Minister Dirk Van Mechelen: Wat dat laatste betreft, dat belet u niet om in uw gemeentelijk ruimtelijk structuurplan een visie te ontwikkelen over dat gedesaffecteerd domein, een visie die wij dan meepakken in de goedkeuring van dat plan.

De heer Frans Peeters: De visie is echter een zaak, een tweede zaak is om daaraan een invulling te geven als die herbestemming werd gerealiseerd, en ik denk dat dat zeker zo belangrijk is.

Minister Dirk Van Mechelen: Daar ben ik het helemaal mee eens.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, ik ben tevreden dat u zegt dat het het meest aangewezen is dat de minister van Defensie spreekt met de Vlaamse overheid om na te gaan op welke manier hiermee wordt omgegaan. Ik vind dat een posi-

Daems

tieve zaak. Ik heb ook toevallig op de website van het provinciebestuur van Antwerpen een op eigen initiatief uitgebracht advies over de herbestemming van militaire domeinen gezien. Daar ver trekt men van een provinciale taakstelling.

Ik zou eigenlijk wat dat betreft meer informatie willen over het zogenaamde ‘Kamp A’, op de grens tussen Herentals en Olen. U hebt gezegd dat u het dossier van Sint-Katelijne-Waver meeneemt in de afbakening van het regionaal stedelijk gebied van Mechelen. Het Hoogbuul zit reeds in het ENA, het Economisch Netwerk Albertkanaal, maar dat terrein van Kamp A – volgens mij een terrein met heel wat potentie, bijvoorbeeld voor de combinatie van zachte recreatie met natuur en misschien zelfs met hardere vormen van recreatie – valt eigenlijk buiten de verschillende processen. Dat terrein is ook gelegen naast het zogenaamde ‘Kamp C’, dat in het verleden reeds werd gedesaffecteerd en herbestemd. Daar is nu een centrum ontwikkeld dat zich bezighoudt met duurzaam bouwen en dat een zeer goede werking heeft, die trouwens werd opgestart door de provincie Antwerpen. Misschien zou het interessant zijn om voor dat gebied een specifieke Vlaamse opdracht op te starten om eigenlijk een ruimtelijke bestemming in de lijn van en liefst ook in verbinding met het daarnaast gelegen militaire domein te ontwikkelen.

Minister Dirk Van Mechelen: Het gaat toch over het domein waar er ook een golfterrein is en waar aan waterwinning wordt gedaan? Ik wil twee dingen zeggen die ik daarover weet. Ten eerste, met de goedkeuring van het Vlaams golfmemorandum hebben we met betrekking tot het golfterrein Olen Golfclub beslist dat dat een golfterrein is van gewestelijk niveau. Met andere woorden: de ruimtelijke afweging moet gebeuren op het vlak van het gewest in het kader van de andere ruimtelijke processen.

Ten tweede, voor het gebied dat behoort tot het Neteland en dat inderdaad een zeer waardevol domein is, is afgesproken dat dit meegenomen zou worden in het afbakingsproces met betrekking tot de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur Neteland. Daarvan heb ik deze commissie in een vorige interpellatie heel het tijdschema meegegeven van wanneer die processen opstarten.

We proberen altijd die militaire domeinen in een groter planningsproces mee te nemen. Ook hier gaat het inderdaad om zeer waardevol domein.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de interpretatie die de afdeling Bos en Groen geeft aan het begrip ‘bosuitbreidingsgebied’ in het RSV

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Rombouts tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de interpretatie die de afdeling Bos en Groen geeft aan het begrip ‘bosuitbreidingsgebied’ in het RSV.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij het opstellen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is er een gevoelige maatschappelijke afweging gebeurd over de verdeling van de verschillende gebieden. Bij de uitvoering daarvan zie ik echter toch wel enige onduidelijkheden. De bindende bepalingen van het RSV in verband met het buitengebied zijn volgens mij glashelder. Met betrekking tot het bosuitbreidingsgebied voorzien de bindende bepalingen het volgende, en ik citeer: ‘Het Vlaamse Gewest bakt in de gewestplannen of in de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen 10.000 hectare bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied af waarbinnen ecologisch verantwoorde bosuitbreiding plaatsvindt. Ten aanzien van de oppervlakte met bestemming ‘bosgebied’ op de gewestplannen (43.000 hectare) betekent dit een toename van 10.000 hectare tot een totaal van 53.000 hectare.’

De afdeling Bos en Groen interpreteert deze glasheldere bindende bepalingen blijkbaar anders. Op hun website kunnen we lezen dat er volgens hen een onderscheid moet worden gemaakt tussen ‘effectieve bosuitbreiding’ en ‘planologische bosuitbreiding’. Ze stellen dat er 10.000 hectare effec-

Rombouts

tieve bosuitbreiding moet worden bekomen en 10.000 hectare planologische bosuitbreiding.

In de presentatie van een studie betreffende de afbakening van de kerngebieden voor bosuitbreiding in de regio Mechelen-Lier gaat de afdeling Bos en Groen nog verder. Hierin stelt ze letterlijk dat de bindende bepalingen van het RSV voorzien in 10.000 hectare bestemmingswijziging naar bos- of bosuitbreidingsgebied in de gewestplannen of RUP en 10.000 hectare ecologisch verantwoorde bosuitbreiding.

Deel 2 van het RSV, het richtinggevend gedeelte, vermeldt inderdaad het volgende: 'Dit betekent dat in de bijkomende bosgebieden en bosuitbreidingsgebieden de nodige ruimte wordt voorzien voor ongeveer 10.000 hectare nieuw bos.' Deze bijkomende bossen zouden de actuele bosindex moeten verhogen. Bij mijn weten of volgens mijn interpretatie staat dit echter niet in de bindende bepalingen, in tegenstelling tot wat de afdeling Bos en Groen beweert.

Graag had ik dan ook de volgende vragen gesteld aan de minister.

Is de interpretatie van de afdeling Bos en Groen van de bindende bepalingen van het RSV correct?

De actuele beboste oppervlakte in Vlaanderen beslaat ongeveer 110.000 hectare. De bindende bepalingen voorzien een verhoging van 43.000 hectare bos op het gewestplan naar 53.000 hectare. De gewenste ruimtelijke structuur vermeldt een verhoging van de actuele bosindex door ongeveer 10.000 hectare bijkomend bos. Hoe ziet de minister deze cijfers dan in het kader van het RSV en de ruimtebalans?

Kan de ruimtebalans nog kloppen indien er inderdaad 10.000 hectare effectieve bosuitbreiding moet komen en 10.000 hectare planologische bosuitbreiding?

Het eindresultaat van het RSV zou moeten zijn dat er geen zonevreed gebruik meer overblijft in Vlaanderen, na de afbakening. Op welke wijze ziet de minister dan zonevreedde bossen inpasbaar binnen deze definitieve ruimtebalans? Wordt

de ruimtebalans niet ontworicht indien voor alle zonevreedde bossen die worden gerood een compensatiebos wordt geëist?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw Rombouts, ik moet zeggen dat uw vraag me aanvallend wat in verwarring bracht. Ik begreep eerst niet wat ik moest begrijpen, maar het is me uiteindelijk toch gelukt. We moeten twee zaken uit elkaar houden: ten eerste wat in het RSV staat op bladzijde 388 met betrekking tot de gewenste ruimtelijke structuur, en ten tweede datgene wat in het RSV staat op bladzijde 583 met betrekking tot de bindende bepalingen in verband met het buitengebied. Het zijn de bindende bepalingen die we uiteindelijk moeten naleven.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen maakt dus een onderscheid tussen enerzijds de doelstelling op het terrein, namelijk het verhogen van de bosindex en anderzijds de bestemmingswijzigingen in functie van het supplementair creëren van bos- en bosuitbreidingsgebieden. U weet dat voor het bijkomend creëren van bos- en bosuitbreidingsgebieden in de ruimteboekhouding van het RSV – in de bindende bepalingen dus – 10.000 hectare bestemmingswijziging werd voorzien.

De afdeling Bos en Groen werkt op de beide sporen. Enerzijds streeft ze de effectieve aanplant van bossen op het terrein na. Anderzijds voert ze processen ter voorbereiding van de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor bos en bosuitbreidingsgebieden met het oog op het realiseren van de 10.000 hectare meer bos of bosuitbreidingsgebied dan in 1994 in de gewestplannen voorzien was. Dat is niet het planten van bomen, maar het voorbereiden van een nieuwe inkleuring van gebieden op de gewestplannen tot bos of bosuitbreidingsgebieden.

Er worden dus twee dingen nagestreefd. Enerzijds willen we op het terrein 10.000 hectare bomen realiseren, anderzijds willen we via uitvoeringsplannen 10.000 hectare gebied herbestemmen voor bos en bosuitbreiding. In 99 percent van de gevallen wordt landbouwgrond via een ruimtelijk uitvoeringsplan omgezet in bosgebied of bosuitbreidingsgebied, bijvoorbeeld voor het parkbos in Gent of Kortrijk. Dat is ruimteboekhouding.

Van Mechelen

Idealiter zou het planten van de bomen, de bosindex, geënt moeten zijn op die 10.000 hectare. Het is dus niet 10.000 plus 10.000. Er wordt maximaal naar gestreefd het aanplanten van bossen te realiseren in de zones die op de gewestplannen worden herbestemd als bos en bosuitbreidingsgebieden.

Dat is natuurlijk niet exclusief. Het is perfect mogelijk in bijkomend bos te voorzien, bijvoorbeeld in woonzones. We hebben bijvoorbeeld in een verkavelingsvoorschrift een grondafstand gevraagd voor algemeen nut, waarop dan een bosje werd aangeplant. Dat komt dan in de bosindex.

Wat betreft de ruimtebalans schrijden we gestaag voort. Dat heeft te maken met het feit dat de stedelijke afbakeningsprocessen nu vorderen, en dat de stadsbossen daarin zijn opgenomen. In de ruimtebalans is vandaag de gestage invulling van de 10.000 hectare bos en bosuitbreidingsgebied te zien. Anderzijds moet het de bedoeling zijn dat de bosindex niet daalt, maar stijgt. Dat is een verantwoordelijkheid van minister Peeters.

De twee oefeningen zouden parallel moeten verlopen, en elkaar maximaal moeten overlappen. Het is weinig zinvol dat ik me als minister van Ruimtelijke Ordening uitput om tot meer planologische ruimte voor bossen te komen, als die niet aangewend wordt voor het aanplanten van bomen en zo bossen te creëren overeenkomstig de bosindex. De twee benaderingen moeten maximaal op elkaar geënt zijn.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik hoop dat ik hiermee iets wat heel ingewikkeld klonk, heb uitgelegd in verstaanbare taal. Ik bezorg de commissie een iets technischer tekst, waarin ik echter tot dezelfde conclusie kom.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad een moeilijk thema om uit te leggen. U zegt dat de twee maximaal op elkaar geënt moeten worden. Mag ik daaruit verstaan dat die 10.000 hectare die voor het ene worden afgebakend, wel degelijk

moeten worden ingevuld door die 10.000 andere? Gaat het met andere woorden om dezelfde 10.000 hectare?

Minister Dirk Van Mechelen: Dat zou de ideale situatie zijn. Maar daartoe blijft het niet beperkt. We kunnen ook bomen planten om een bos te creëren op gronden die nog niet de bestemming bos hebben.

Mevrouw Tinne Rombouts: Maar is het de bedoeling dat de twee in het eindresultaat effectief op elkaar geënt zijn, of kan het ook geïnterpreteerd worden als eventueel 10.000 aparte hectare?

Minister Dirk Van Mechelen: Absoluut niet. Als we op het lopende proces voor de stedelijke afbakening van Gent een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het stadsbos Gent opmaken, waarin een landbouwgebied wordt ingekleurd als bosgebied, dan is het de bedoeling dat daar de bomen worden geplant.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de minister, één vraag hebt u nog niet beantwoord, tenzij me dat ontgaan is. Hoe zullen de zonevrije bossen ingepast worden in het Ruimtelijk Structuurplan, waarin toch wordt nagestreefd alle zonevrije activiteiten uit te sluiten?

Minister Dirk Van Mechelen: Een bos is slechts zonevrij indien de voorschriften van het geldend verordenend plan – dus een gewestplan, een algemeen of bijzonder plan van aanleg of een gewestelijk, provinciaal of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan – geen bos toelaten. In die optiek is het geenszins correct de notie zonevrij te koppelen aan de ruimtebalans. Ik heb al uitgelegd dat we perfect bossen kunnen aanleggen in woonzones. Die zijn niet zonevrij.

Mevrouw Tinne Rombouts: Maar als die bossen gekapt worden, moet er wel een compensatie voor komen. Hoe past dat bij elkaar?

Minister Dirk Van Mechelen: In het fameuze artikel 90bis van het bosdecreet werd inderdaad een compensatieregeling ingeschreven voor het rooien van bomen. Dat heeft niet met ruimtelijke ordening te maken, maar met het bosdecreet. Als er bomen worden gerooid, zoals in Limburg waar veel dennenbomen staan, door een boomchirurg

Van Mechelen

in mijn streek 'stekskeshout' genoemd, waar het trouwens voor aangeplant is, en dat gebeurt op een terrein dat als bedrijventerrein is ingekleurd, dan gaat de bosindex naar beneden. Aan de ruimtebalans wordt dan echter niet geraakt.

Mevrouw Tinne Rombouts: Maar die bossen zijn niet erkend in de bosindex.

Minister Dirk Van Mechelen: Ze zijn wel erkend in de bosindex, maar ze zijn niet in de ruimtelijke boekhouding opgenomen. Troost u, ik heb ook tijd nodig gehad om dit te vatten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over planbaten en planschade verbonden aan bestemmingswijzigingen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Helsen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over planbaten en planschade verbonden aan bestemmingswijzigingen.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen voorzien in de latere fases van uitvoering vaak in herbestemmingen. Het decreet op de ruimtelijke ordening voorziet, in artikelen 84 tot 91, in mogelijke planbaten en planschade als gevolg van bepaalde herbestemmingen.

Op 1 januari 2004 is er een beperkte vorm van planbatenregeling in werking getreden. Met die planbaten zal een Rubiconfonds worden gespijsd. De planbaten- en planschadediscussies zullen vooral opslaan eens de gemeenten hun ruimtelijke uitvoeringsplannen hebben goedgekeurd. Voor lokale besturen is het belangrijk dat ze bij de opmaak van hun visie reeds zo goed moge-

lijk kunnen inschatten hoe zwaar de factuur later voor hen zal wegen.

Rond planbaten en planschade hangt, ondanks de decretale teksten, nog veel onduidelijkheid en onzekerheid. De regeling is ingewikkeld en weinigen kunnen juist zeggen in welke gevallen wel, en in welke geen planschade of planbaten moeten worden betaald. De mogelijke dreiging met planschade of planbaten wordt in bepaalde dossiers ook gebruikt als drukkingsargument zonder dat er over de juistheid daarvan uitsluitel bestaat.

Mijnheer de minister, het huidige regeerakkoord draagt niet echt bij tot duidelijkheid over de toekomst van planbaten en planschade. Ook de beleidsnota biedt daarover weinig duidelijkheid. Daarom de volgende vragen.

Hoe en waar kunnen leken, maar ook gemeentelijke besturen, duidelijkheid krijgen over de huidige stand van zaken met betrekking tot planbaten en planschade? Waar kunnen ze met hun vragen terecht? Welke stappen inzake planbaten en planschade zal de minister zetten in uitvoering van het regeerakkoord?

Welke mogelijkheden tot bestemmingswijziging zijn er voor een ontginningsgebied met nabestemming landbouw? In welke mate moet een gemeentebestuur rekening houden met planschade of planbaten in geval van een bestemmingswijziging van een ontginningsgebied met nabestemming landbouw naar recreatiezone, ambachtelijke zone, natuurgebied of een zone met openbaar nut?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de vraag van mevrouw Helsen is heel terecht. Te velde is de vraag naar iets tastbaars omtrent planbaten en planschade groot, zeker na de afbakening van het RSV wordt dat nog belangrijker. De vraag wordt gesteld wat planschade en planbaten kunnen betekenen bij herbestemming, maar hoe denkt u te werk te gaan als er in het RSV een bestemming wordt gegeven?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, het moet duidelijk zijn dat een structuurplan geen bestemmingen bepaalt. Het geeft een visie op een gebied. Het is pas bij de opmaak van de uitvoeringsplannen dat de discussie kan beginnen. Op dit ogenblik zijn we bezig met de opmaak van de structuurplannen, dus we hebben nog even de tijd voor de uitvoeringsplannen, zij het niet veel meer.

De regeling inzake planbaten en planschade maakt deel uit van het decreet van 18 mei 1999. Planschade is geregeld in de artikelen 84 tot en met 86. Betreffende deze regeling bestaat er heel wat rechtspraak, aangezien ze al bekend is van het coördinatiedecreet. Planbaten zijn geregeld in het decreet vanaf artikel 87. De planschaderegeling bestaat reeds geruime tijd, en er is dan ook voorzien in specifieke procedures, die gevoerd worden voor de rechtbank van eerste aanleg, in de meeste gevallen gevolgd door procedures bij de hoven van beroep.

De omzetting van zogenaamde 'harde' bestemmingen, zoals woongebieden, woonuitbreidingsgebieden, industrieterreinen, enzovoort, in zogenaamde 'zachte' bestemmingen, zoals agrarisch gebied, natuurgebied, enzovoort, betekent niet dat er per definitie planschade zal moeten worden betaald. Het recht op planschade is immers niet enkel afhankelijk van het feit dat een bestemming gewijzigd wordt, maar tevens van de vraag of door de bestemmingswijziging de realisatie van het gebied al dan niet onmogelijk wordt gemaakt.

Een planschadevergoeding kan in een aantal gevallen verschuldigd zijn. De voorwaarden zijn de volgende. De bestemming bouwgrond moet vaststaan de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het plan dat bindende kracht gekregen heeft. De bestemming bouwgrond betekent onder meer dat de grond gelegen is in de bouwzone en gesitueerd is in de nabijheid van andere woningen. Bovendien moet de grond gelegen zijn aan een voldoende uitgeruste weg, conform artikel 100 van het decreet op de ruimtelijke ordening, en moet de grond technisch bebouwbaar zijn, dus voldoende breed, voldoende diep, en dergelijke. Daarnaast moet aan twee bijkomende subjectieve voorwaarden voldaan zijn. De bestemming moet in overeenstemming zijn met het bouw- of verkavelingsgericht stedenbouwkundig beleid van de

overheid, en er moet een bouw- of verkavelingsintentie van de eigenaar zijn.

Planschade dient, zoals gesteld, voor de rechtbank te worden gevorderd en de waardevermindering, die voor planschade in aanmerking komt, is opgenomen in artikel 85, paragraaf 1 van het decreet van 18 mei 1999.

De planbatenregeling is een nieuwe regeling die voor het eerst werd ingevoerd op 18 mei 1999. Momenteel is het systeem nog niet operationeel. Er zijn twee studies over gemaakt en op dit ogenblik wordt de regeling gescreend en wordt de operationalisering voorbereid in functie van de praktische werkbaarheid. Er rijzen immers iedere dag meer en meer vragen.

Een van de problemen die nog moeten worden opgelost, is wat we doen met planbaten voor een golfterrein met opdruk 'natuurgebied', versus een natuurgebied met opdruk 'golfterrein'? We hebben geprobeerd een lijst aan te leggen van alle mogelijke problemen, ook voor de landbouwsector in het kader van de agrarische en natuurlijke afbakening.

Er zijn drie mogelijke tijdstippen van inkohieren: op het moment van de vervreemding, het moment van het verlenen van de bouwvergunning en vijf jaar na het tot stand komen van een RUP. Als we dat toepassen op het proces dat vandaag aan de gang is, dan zou het kunnen gebeuren dat wanneer de grond van een landbouwer in een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt omgezet in een bedrijventerrein, en als op dat moment de grond niet vervreemd is en er nog geen bouwvergunning is, de landbouwer, die daar niet om gevraagd heeft en er vaak ook tegen is, na vijf jaar planbaten moet betalen, zelfs als het bedrijventerrein dan nog niet ontwikkeld is, wat best mogelijk is, want we moeten een strategische voorraad aanleggen.

Hoe meer we de planbatenregeling bestuderen, en hoe meer we proberen ze praktisch toe te passen, hoe meer problemen er rijzen. Deugdzaam en degelijk bestuur zijn belangrijke elementen van het regeerakkoord. We zullen dus nog heel wat moeten wikken en wegen, vooraleer te beschikken. Zo niet komen er drama's van.

In bepaalde gevallen zijn geen planbaten verschuldigd. Dat heeft te maken met de decreetswij-

Van Mechelen

ziging van 2002 omtrent de problematiek van de zonevreemde woningen. In artikel 145 bis werd in een aantal uitzonderingen voorzien. Er zijn eveneens geen planbaten verschuldigd wanneer een bestaand bedrijf wordt opgenomen in een sectoraal BPA van een ruimtelijk uitvoeringsplan, in zoverre het gaat om het gedeelte van het bedrijventerrein dat gebruikt werd als bedrijf. Als het wordt uitgebreid via een sectoraal BPA, dan kan de uitbreiding eventueel wel in aanmerking komen. Ook op dit punt is dus nog verdere verfijning nodig.

Het systeem van planbaten is afhankelijk van de oorspronkelijke en de nieuwe bestemming, en daarnaast ook van de geografische ligging van het goed, namelijk van het arrondissement waarin het gelegen is. Dat uit zich in een correctiefactor. Er moet vermenigvuldigd worden met een aantal waarden, bijvoorbeeld 1,02 voor het arrondissement Mechelen en 0,84 voor het arrondissement Turnhout. In het eerste geval stijgen de planbaten, in het andere geval dalen ze omdat er wordt vermenigvuldigd met een getal kleiner dan 1.

Dit is dus een onvoorstelbaar complexe regelgeving. In het najaar willen we een grootschalige operatie uitvoeren met betrekking tot de wijziging van het decreet van 18 mei 1999. De planbaten moeten immers absoluut herzien worden op decretaal niveau. Het operationaliseren zoals het nu ter tafel ligt, leidt alleen maar tot rechtsonzekerheid en sociale drama's. Bovendien worden in Vlaanderen 250.000 notariële akten per jaar verleden, op het moment dat er nog geen vergunningsregisters beschikbaar zijn, wat trouwens ook nog jaren zal duren. Wie me kan zeggen hoe dit praktisch moet, is welkom, maar ik kan het vandaag echt nog niet doen.

De problematiek van de bestemmingswijziging wordt ook door de gemeentebesturen onderkend. In mijn gemeente is er een zonevreemd bos, en iedereen is ervan overtuigd dat we dat bos moeten redden. Als we dat doen met een BPA, krijgt de gemeente alle planschade te verwerken. De gemeente is dus zeer afwachtend, en dringt erop aan dat het in de natuurlijke structuur wordt opgenomen, zodat het gewestelijk wordt geregeld. Hetzelfde geldt voor de ontginningsgebieden met landbouw als nabestemming.

De gemeente zal afwegen of planschade of -baten een rol kunnen spelen. Ik denk dat er telkens een ruimtelijke en financieel-economische afweging moet gebeuren. Afhankelijk hiervan zal bij de ontwikkeling van een visie in de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen moeten worden gewikt en gewogen hoe het kan worden ingeschat.

Ik wil duidelijk stellen dat vanuit ruimtelijke ordening, alhoewel ik besef dat dat een beetje wishful thinking is, inkomensverlies geen rol mag spelen bij het bepalen van planschadevergoeding, omdat planschade enkel handelt over de mogelijkheden die een bestemming biedt, waaraan slechts indirect inkomsten gekoppeld kunnen zijn. Dat is dus geen ruimtelijke, maar een economische afweging, die niet gebeurt vanuit ruimtelijke ordening.

Er is een heel goede website van de administratie Ruimtelijke Ordening, namelijk www.ruimtelijke-ordening.be. De website wordt continu aangevuld met nieuwe wetgeving, rechtspraak en relevante gegevens. Via de website kunnen veel vragen concreet beantwoord worden. Iedereen kan voor bijkomende informatie natuurlijk ook contact opnemen met de afdeling Ruimtelijke Planning van mijn administratie. Burgers kunnen terecht bij de Vlaamse Infolijn, die doorverwijst naar het juiste kanaal. Alles wat te maken heeft met planschade wordt behandeld door de afdeling Bouwinspectie van Arohm.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik denk dat het duidelijk is dat er nog grote onduidelijkheid is over wat precies zal gebeuren met planbaten en planschade.

Voor de gemeentebesturen is het belangrijk dat zo snel mogelijk duidelijkheid wordt gecreëerd. Gemeenten zijn volop bezig met de opmaak van structuurplannen, en zullen daarna ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken. Ik stel vast dat het voor gemeentebesturen een belangrijke rol zal spelen.

Mijnheer de minister, als u wilt terugkomen op de passage in het decreet, denk ik dat het belangrijk is zo snel mogelijk te communiceren met de gemeentebesturen, zodat ze weten waar ze aan toe zijn.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw Helsen, planschade bestaat al sinds april 1962, meer bepaald in artikel 37 van de wet op de stedenbouw. Dat werd overgenomen in het decreet van 18 mei 1999.

In 1999 zat ik in de oppositie, en ik heb toen al gezegd dat de planbaten slecht geregeld zijn. Het was op dat moment meer een politiek-tactische zet, omdat er tegenover planschade ook planbaten moesten komen. Op dat ogenblik was een meerderheid er al van overtuigd dat het niet rechtszeker geregeld was.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, planschade is volop aanwezig in de jurisprudentie. Daarover is er geen enkele onduidelijkheid.

Er bestaat een grote maatschappelijke en politieke consensus over het heffen van planbaten. Het is de vraag hoe het moet gebeuren. We hebben bijvoorbeeld een studie laten maken over de correctiefactoren, die verschillend zijn tussen arrondissementen.

De complexiteit van het decreet maakt dat het volgens mij onuitvoerbaar is. Ik zeg dat ik er gewoon niet aan begin. Ik wil het idee van de planbaten overeind houden, en het kind niet met het badwater weggooien, maar enkel op een manier die maatschappelijk aanvaardbaar en implementeerbaar is. Ik ben niet van plan 100 euro planbaten te innen met een administratie die 200 euro kost. Er is een gemengde werkgroep met Arohm en Abafim aan de slag om dat te bekijken, maar er rijzen gigantische vragen, want alles moet op perceelsniveau worden behandeld.

We hebben al verschillende brainstormvergaderingen achter de rug, ook met mensen uit de praktijk, om te bespreken hoe we het kunnen aanpakken. Het kan perfect functioneren als in Vlaanderen de 308 gemeenten beschikken over een volledig vergunningenregister, omdat dan alles gedigitaliseerd is. Maar dat zal nog even duren.

De heer Rudi Daems: Twee jaar.

Minister Dirk Van Mechelen: Binnen twee jaar moeten de vergunningenregisters vanaf 1990 tot nu klaar zijn.

De heer Patrick Lachaert: Het fundamentele onderscheid waar ik het als jurist moeilijk mee heb, is dat de planbaten vastgesteld worden door de administratie, en de planschade door de rechtbank. Een mogelijk actiepoint is de planbaten en de planschade door de rechtbank te laten vaststellen. Dat zou objectief zijn, want waarom moet er een andere behandeling zijn?

Ik wil ook nog zeggen dat de aangehaalde cijfers voor de verschillende arrondissementen door de Vlaamse immobiliënmakelaars zijn verzameld. We kunnen de vraag stellen of dat op een objectieve wijze is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de minister, het is inderdaad pas bij de uitvoeringsplannen dat het relevant is, maar ik denk dat die er sneller kunnen zijn dan we verwachten.

Ik denk dat er een politiek akkoord kan ontstaan over het feit dat effectief werk moet worden gemaakt van de planbaten. Ik ben blij dat we het daarover eens zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afbakening van het stedelijk gebied rond Brussel en de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in dat gebied

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Demesmaeker tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afbakening van het stedelijk gebied rond Brussel en de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in dat gebied.

De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze vraag is ingegeven door de bezorgdheid van veel mensen en organisaties over de toekomst van de Vlaamse

Demesmaeker

rand rond Brussel. De druk van verdere verstedelijking, de verbrusseling en dus verfransing van de Vlaamse rand baart heel veel mensen zorgen.

De Vlaamse overheid wilde tot nu toe altijd de fysieke uitbreiding van Brussel beperken, en de Vlaamse identiteit versterken door het aanleggen van de groene gordel en het investeren in cultuur.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelt dat in de ruimtelijke planning de stedelijke gebieden in Vlaanderen geselecteerd en afgebakend worden, en dat binnen die gebieden een specifiek stedelijkgebiedbeleid gevoerd moet worden, waarbij ontwikkeling, concentratie en verdichting de uitgangspunten zijn, maar steeds met respect voor de draagkracht van het betrokken stedelijk gebied.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen selecteert de diverse stedelijke gebieden en voert een indeling in categorieën in. Afhankelijk van de categorie waartoe het stedelijk gebied behoort, is een andere overheid bevoegd voor de afbakening. Voor grootstedelijke en regionaalstedelijke gebieden is dat de Vlaamse overheid, weliswaar in overleg met de betrokken bestuursniveaus.

Buitenbeentje daarbij is het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelt hierover het volgende: 'In de gemeenten gelegen rond het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vinden ontwikkelingen plaats die maken dat hier een stedelijk gebied tot stand is gekomen. Omwille van het stedelijk karakter in – delen van – deze gemeenten, en vanuit de wenselijkheid om het stedelijk karakter ervan in het ruimtelijk beleid te continueren, vormen delen van deze gemeenten het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel.'

Het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel bestaat aldus uit delen van 15 gemeenten in de rand rond Brussel. In het RSV staat verder: 'In de delen van deze gemeenten waar de zogenaamde groene gordel aanwezig is, wordt een buitengebiedbeleid gevoerd.'

Het RSV vermeldt wel dat deze opsomming slechts indicatief is. In het kader van het afbakeningsproces is het dus mogelijk dat deze gemeenten of delen van deze gemeenten niet in het stedelijk gebied worden opgenomen. Ook het

omgekeerde is mogelijk, als ze direct aansluiten bij dat stedelijk gebied.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vermeldt verder een aantal gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven voor het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Belangrijk hierbij is wel dat het RSV de specificiteit en het belang van het gebied erkent: 'Dit gebied is zo belangrijk voor Vlaanderen dat het op Vlaams niveau wordt geselecteerd en er, naast de afbakening, ook gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven voor worden vastgelegd. Daarbij wordt erkend dat hier specifieke sociaal-economische omstandigheden werkzaam zijn die invloed hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen.' En ook: 'De gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel kan niet worden bereikt door de ontwikkelingsperspectieven voor de stedelijke gebieden, noch deze voor het buitengebied, ongenuanceerd toe te passen. Dit gebied vereist eigen gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven.' Dat is de kern van de zaak. We kunnen niet genoeg benadrukken dat het gebied een eigen, op maat gesneden aanpak vereist.

Inmiddels zijn de afbakeningsprocessen gestart, ook op Vlaams niveau. Wat de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel betreft, lezen wij op de webstek van de administratie, www.ruimtelijkeordening.be: 'In het najaar van 2004 zal een studie beginnen naar de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Doel van de opdracht: in nauw overleg met alle betrokkenen een voorstel van afbakening voorbereiden. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de troeven van dit gebied, zoals de groene gordel, de mogelijkheden tot herstructurering, verdichting, sanering en hergebruik, met oog voor bedrijvigheid en woningen en de luchthaven van Zaventem.'

Inmiddels heeft de Vlaamse Regering op 7 oktober 2004 het provinciaal ruimtelijk structuurplan van de provincie Vlaams-Brabant goedgekeurd, en is het ook in werking getreden. Ook dit structuurplan bevat een aantal elementen waarmee ongetwijfeld rekening gehouden moet worden bij de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel.

Ik verwijs onder meer naar een passage waarin de provincie een aantal ontwikkelingsperspectieven vooropstelt die ze wenst te hanteren in de bespre-

Demesmaecker

kingen omtrent het afbakeningsproces van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Belangrijk daarbij is dat ook de provincie wijst op de specificiteit van de situatie van dat stedelijk gebied.

Mijnheer de minister, wat is de huidige stand van zaken van het afbakeningsproces van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel? Welke overheden en andere instanties of groepen die zich bezighouden met samenlevingsopbouw worden erbij betrokken? Hoe worden de gemeenten die geheel of gedeeltelijk in het gebied liggen, geconsulteerd?

Is de studieopdracht over de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden, waarvoor de start gepland was in het najaar van 2004, inmiddels afgerond? Wat zijn de conclusies? Wat is de stand van zaken? Is alles openbaar? Wat is de vooropgestelde timing voor het verdere afbakeningsproces?

Zowel in het structuurplan Vlaanderen als in het goedgekeurde structuurplan van de provincie, wordt de nadruk gelegd op het eigen karakter van het gebied en de noodzaak om gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven vast te leggen, waarbij onder meer het maximale behoud van de onbebouwde ruimte, de zogenaamde groene gordel, essentieel is. Bestemmingswijzigingen van zachte naar harde functies kunnen niet of slechts in zeer beperkte mate en onder strikte randvoorwaarden mogelijk zijn. Binnen het gebied zelf, dat een gedifferentieerde ontwikkeling heeft gekend, zijn een gedifferentieerde aanpak en benadering nodig.

Mijnheer de minister, onderschrijft u deze benadering? Hoe zal het verder op het terrein worden geconcretiseerd?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer Demesmaecker, u hebt uitvoerig gewezen op de context van de beleidsuitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Als we praten over gedifferentieerde ontwikkeling en gedifferentieerde aanpak en benadering, gaat het over vakjargon uit het RSV, maar de vraag is wat op het terrein gebeurt.

In het beleidsveld ruimtelijke ordening ressorteren dertien stedelijke gebieden onder de planningsbevoegdheid van de Vlaamse overheid. Voor deze stedelijke gebieden wordt een breed overleg gezocht, om te komen tot een evenwichtig ruimtelijk programma voor stedelijke ontwikkeling, gekoppeld aan de discussie over de afbakening van het stedelijk gebied.

Voor een aantal stedelijke gebieden heeft het overleg geleid tot de opmaak en de definitieve vaststelling van de stedelijke afbakening en de definitieve vaststelling van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, wat het operationeel maken is van de visie die in de stedelijke afbakening is vervat. De twee processen lopen bijna altijd simultaan.

Het overlegproces voor het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel – het dertiende van de 13 op te starten stedelijke gebieden – is opgestart in het najaar van 2004. Mijnheer Demesmaecker, u hebt verwezen naar de studieopdracht over de ondersteunende externe bijstand die de Vlaamse administratie Ruimtelijke Ordening heeft gewenst. De opdracht is gegund op 1 november 2004 en is toevertrouwd aan een consortium bestaande uit Studiegroep Omgeving, Aeolus, O2-consult, Tritel en Idea-consult.

De opgave omvat het studiewerk voor de voorbereiding van adequate inhoudelijke opties voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied. Tevens voorziet de opdracht in professionele ondersteuning bij het voeren van overleg met alle relevante partners, vandaar dat ook O2-consult in het consortium is opgenomen. De gunning gebeurde op 1 november 2004.

Als gemeenten betrokken worden bij een afbakeningsproces, gaat het niet over de administratieve grenzen van de gemeente. Het is mogelijk dat delen van de gemeente worden opgenomen in de stedelijke afbakening. De kennismakingsronde met de 15 initieel betrokken gemeenten en de bestendige deputatie van de provincie Vlaams-Brabant, vond plaats tijdens de maand december 2004. De voorbereiding van het inhoudelijk voorbereidend onderzoek gebeurde in de maanden januari en februari 2005. In de loop van maart 2005 werden een aantal workshops met experts en specifieke actoren georganiseerd over specifieke inhoudelijke thema's. Medio maart 2005 werd ook een procesnota opgesteld over de beschrij-

Van Mechelen

ving van het procesverloop en vooral over de aandachtspunten van de gemeenten en de provincie. Het document is opgesteld door O2-consult en telt 23 bladzijden. De eerste vergadering van de stuurgroep werd gehouden op 13 april. Hiervoor werden de betrokken Vlaamse administraties uitgenodigd.

Er zijn visiemomenten met gemeenten en andere belangrijke actoren gepland voor eind april 2005. Er is een eerste bilateraal overleg met het Brussels Hoofdstedelijke Gewest op 18 april. Er zijn twee visiemomenten met de gemeenten en de bestendige deputatie op 25 en 26 april. Alles is dus op kruissnelheid. Er is ook een visiemoment met de andere actoren gepland op 28 april. We verwachten dat de eerste fase van het overlegproces in juni 2005 wordt afgerond, en leidt tot een voortgangsrapport.

Er wordt dus werk van gemaakt, men er is volop mee bezig. Te gepasten tijde zal worden teruggekoppeld naar de Vlaamse Regering – ik verwacht kort na het zomerreces. Meestal wordt via het systeem van mededelingen, die openbaar zijn, een stand van zaken gerapporteerd aan de regering.

Uit mijn opsomming blijkt dat het overleg heel breed wordt opgevat. In de eerste plaats wordt overleg gepleegd met de vijftien betrokken gemeenten, waarmee een kennismakingsronde heeft plaatsgevonden. Enerzijds geven wij een toelichting over de bedoelingen en kunnen de verwachtingen en de inhoudelijke gevoeligheden van de gemeenten aan bod komen.

Het provinciebestuur is van zeer nabij betrokken in het overleg en de visievorming. Door de bestendige deputatie is een gemandateerde aangeduid om mee te functioneren in het dagelijks bestuur van het planningsproces. Via bilateraal overleg met een aantal actoren wordt getracht om bepaalde thema's uit te diepen. Voorbeelden zijn de huisvestingsmaatschappijen – want heel de woonproblematiek is in dit gebied bijzonder precair en gevoelig –, de instanties voor de planning van de open ruimte, de economische actoren, de partners in het mobiliteitsgebeuren enzovoort. Vier workshops die in maart 2005 hebben plaatsgehad, waren daarvoor een forum. In een stuurgroep worden de Vlaamse administraties geraadpleegd die hun inbreng kunnen hebben op het

vlak van open ruimten, huisvesting, economie, mobiliteit, natuur, bosstructuren enzovoort. Zo proberen we te komen tot een geïntegreerd ontwikkelingsperspectief. Aan welbepaalde instanties wordt een actieve medewerking gevraagd om tot engagementen te komen zodat we op termijn een en ander hard kunnen maken.

In principe worden actiegroepen in de huidige stand van het overlegproces niet geraadpleegd. We hebben één uitzondering gemaakt: we hebben een eerste informatieve toelichting gegeven aan het Halle-Vilvoorde Komitee omdat het niet alleen over ruimtelijke ordening gaat maar ook maatschappelijke gevoeligheden een rol spelen. In dit geval wordt er een 'groene vinger' uitgestoken naar heel dit planningsproces.

Op de website van de Vlaamse overheid is sprake van een studieopdracht die werd gegund op 1 november 2004. Het afronden van het studiewerk kan uiteraard niet op korte termijn worden verwacht. Het is een vreselijk moeilijk denkwerk dat tot stand moet komen. Ik ben op dit ogenblik van nabij de stedelijke afbakening van Antwerpen aan het volgen, wat ook een cruciaal planningsproces is. Ik kan u zeggen dat dit in de praktijk bijzonder moeizaam verloopt.

U informeerde ook naar de timing. Het proces verloopt in drie fasen. De eerste is een eerste kortlopende fase, waarbij we van november 2004 tot juli 2005 proberen de focus voor het overlegproces te bepalen. We moeten hierbij de mensen overtuigen om mee te denken in dat proces. In Leuven is de stedelijke afbakening grandioos vastgelopen omdat er een clash is gekomen tussen stad en buitengebieden. Er worden ook communicatiebureaus bij betrokken om iedereen mee te krijgen. In een tweede fase, met een indicatieve timing van juli 2005 tot november 2005, wordt mogelijk een tussentijdse besluitvorming voorgelegd aan de Vlaamse Regering waarbij we het overlegproces proberen te oriënteren en aan te geven welke opties nadere uitwerking verdienen. Dit is een politiek gevoelige fase, die we zeer goed moeten opvolgen en brieven aan alle betrokken collega's. In een derde fase, van november 2005 tot januari 2007, kunnen diverse opties verder uitgewerkt worden.

Dit zijn puur indicatieve tijdsgegevens. Uit de praktijk blijkt dat die meestal wat uitlopen. Dringende knelpunten kunnen uiteraard onmiddellijk

Van Mechelen

lijk aangepakt worden, onafhankelijk van deze timing. Lopende projecten worden er niet door afgeremd.

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn inderdaad gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven opgenomen voor het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Daarin wordt gepleit voor een voorzichtig ruimtelijk beleid, dat uitgaat van de eigenheid van het gebied. Hier moeten een aantal ambities worden gemodereerd en scherp gesteld. Er zijn een aantal aandachtspunten zoals het vrijwaren van de groene gordel en het primordiaal belang van hergebruik en reconversie. Hierbij denk ik aan het project Waterside in Vilvoorde. Andere aandachtspunten zijn een selectieve benadering inzake de te ontwikkelen gebieden en het rekening houden met de identiteit en de diversiteit van gebieden die aanwezig zijn in de Vlaamse Rand.

We zullen ons niet gedragen als een olifant in een porseleinwinkel maar beseffen goed dat in dit gebied, naast het belang van de open ruimte, ook een aantal maatschappelijke behoeften moeten worden ingevuld, waarbij de eigenheid van het gebied centraal moeten staan.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Uw laatste opmerking is natuurlijk zeer belangrijk omdat de Rand niet wordt beschouwd als een overloopgebied van Brussel maar als een regio met een eigen waarde.

Ik dank u voor het overzicht van de verdere gang van zaken van wat is gebeurd en nog komen zal, voor de zeer gedetailleerde timing alsook voor de kopie van de procesnota.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de uitdieping van de Westerschelde en de inventarisatie van het archeologisch materiaal

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Hermans tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de uitdieping van de Westerschelde en de inventarisatie van het archeologisch materiaal.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, hoewel uw bevoegdheid uitgaat naar onroerend erfgoed, betreft mijn vraag eigenlijk roerend erfgoed. Mijn vraag is me ingegeven naar aanleiding van het Westerscheldeakkoord dat op 11 maart 2005 is ondertekend over de uitdieping van de Schelde. De onderhandelingen sleepten al lang aan en iedereen is op dit moment heel blij dat eindelijk een akkoord is bereikt. Het gaat over een verdieping van 13 meter om een betere toegankelijkheid tot de Antwerpse haven te bekomen.

Ik begrijp dat de Antwerpse haven de levensader is voor Vlaanderen en een stukje voor Europa, dat ze een drijvende kracht is in de Vlaamse en de Belgische economie en dat de werken waar we nu voor staan, bijna levensnoodzakelijk zijn voor de overleving ervan.

Toch kwam bij mij spontaan de ongerustheid boven over de historische belangrijke plaats die de vaargeul in de Westerschelde is, waar vermoedelijk heel wat archeologisch materiaal op de bodem rust. De Vlaamse Regering heeft tijdens vorige legislatuur al gezegd dat het niet de bedoeling is om alle archeologisch materiaal in de bodem naar boven te halen. Mijn vrees is de volgende: wanneer de baggerwerken beginnen, wie zal dan de verantwoordelijkheid opnemen voor die eventuele waardevolle zaken die op de bodem van de Westerschelde liggen? Vlaanderen heeft het Maltaakkoord ondertekend, waarin we ons engageren tot de bescherming van het archeologisch erfgoed. We hebben dit nog niet in wetteksten omgezet, het wordt dus hoog tijd dat we dit doen. In het akkoord staat dat wie het archeologisch erfgoed schaadt, moet betalen. Dat probleem wordt later van belang. Wanneer de baggerwerken zullen star-

Hermans

ten, zullen die een bedreiging vormen voor heel wat archeologisch erfgoed.

Mijnheer de minister, zijn er reeds contacten geweest tussen uw diensten en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, VIOE, naar aanleiding van de uitdieping van de Schelde? Zoals in uw beleidsnota staat, moet dat instituut permanent ter beschikking staan voor eventuele noodonderzoeken. Kan dit niet beschouwd worden als een noodonderzoek?

Hebt u betreffende deze materie contacten met minister Peeters, die bevoegd is voor de uitdieping van de Westerschelde, en met minister Anciaux, bevoegd voor Cultuur? Ziet u de mogelijkheid om een scan van de bodem van de vaargeul te laten uitvoeren alvorens de vaargeul te laten uitdiepen zodat de baggerwerken geen vertraging moeten oplopen aangezien de baggerwerken pas in 2007 starten? Zo kan een beeld worden gevormd van wat er allemaal ligt.

Kunnen aan boord van de baggerschepen scheeps-archeologen worden toegelaten? Hebt u enige maatregelen getroffen teneinde ons erfgoed, waar Vlaanderen toch zo zwaar aan tilt, te vrijwaren?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk van Mechelen: Mevrouw Hermans, ik heb u gisteren nog een enkele rit met een baggerboot aangeboden. Uw vierde vraag bewijst dat u niet weet hoe een baggerboot eruitziet. Meevaren zou u leren wat het kleppen met een baggerboot betekent.

Waarom zouden we met de commissie voor Leefmilieu het gebied niet eens bezoeken? We moeten niet altijd naar Denemarken gaan om iets bij te leren.

Ik heb uit de vraagstelling begrepen dat u er niet aan twijfelt dat het uitdiepen van de Schelde van cruciaal belang is voor de competitiviteit van de Antwerpse haven. Het project op zich zullen we niet tegenhouden omwille van archeologische redenen, en daarvoor hoeven we niet in het stenen tijdperk te vertoeven, zoals in de media is gesuggereerd.

Het overgrote deel van de Westerschelde dat moet worden uitgediept, bevindt zich op Nederlands

grondgebied. Slechts een zeer beperkt traject van de uitdieping bevindt zich op Vlaams grondgebied. De problematiek van het archeologisch erfgoed op de plaats van de Schelde-uitdieping stopt uiteraard niet aan de grens van het Vlaamse Gewest. We moeten deze materie bijgevolg grensoverschrijdend aanpakken en bestuderen. Hierbij wordt het Verdrag van Malta, dat we geratificeerd hebben maar nog niet hebben omgezet in wetteksten, als basis genomen, wat impliceert dat er terzake internationaal erkende normen worden gehanteerd.

Archeologisch noodonderzoek heeft betrekking op archeologische resten die men toevallig aantreft. Daarvoor hebben we een soort van 'Red Adair-team' nodig dat snel kan uitrukken en goed georganiseerd, mobiel en flexibel is. Het recente verleden heeft aangetoond dat het daar wat aan mangelt en ik heb me voorgenomen hieraan te remediëren. Het is essentieel om het noodonderzoek te minimaliseren door vooraf gepland onderzoek van het bodemarchief uit te voeren. Voorkomen is zoals steeds beter dan genezen.

We kunnen noodonderzoek voorkomen door een archeologische scan: een archeologische inventarisatie van de bodem van de Westerschelde waarbij professioneel en via studies het archeologisch aspect van de uitdieping wordt onderzocht. Naar analogie met de archeologische aanpak bij de uitdieping van de Westerschelde moet het de betrachting zijn om dit systeem in de toekomst in Vlaanderen te veralgemenen, tenzij bij specifieke bouwwerken waarbij dingen onverwacht naar boven komen. Zo proberen we noodonderzoek, conform het Verdrag van Malta, maximaal te voorkomen. We moeten dus maximaal voorbereidend, wetenschappelijk onderbouwd archeologisch onderzoek verrichten. Dit heeft als groot voordeel dat vermeden wordt dat infrastructuurwerken grote vertragingen oplopen.

Ik ben van nabij betrokken bij de heraanleg van de Antwerpse Leien, gelegen boven de Spaanse omwalling. Toen men hierop stuitte, moesten de werkzaamheden worden stilgelegd om zich te bezinnen over wat er verder mee moest gebeuren. Had men enig archeologisch vooronderzoek verricht, dan had men dit probleem in een handomdraai kunnen oplossen en had men het in de bestekken van de aannemer kunnen opnemen. Voor de tweede fase van de Leien is het archeologisch vooronderzoek reeds gestart. We proberen dus een proactief beleid te voeren.

Van Mechelen

Ondertussen hebben we de opdracht gegeven aan het VIOE een oplijsting te maken van alle grote infrastructuurwerken die de komende jaren in Vlaanderen plaats zullen vinden. Zo kan aan bronnenonderzoek worden gedaan. Iedereen die wat van geschiedenis kent, weet dat de Antwerpse Leien op de vestingsgordel zijn aangelegd. Als daar rioleringswerken worden gestart, stuit je uiteraard op de relictten ervan. Dan moeten we op voorhand onderzoeken wat we zullen doen op het ogenblik dat we de relictten vinden.

Na het oplijsten is het de bedoeling een verkenkende studie te maken met betrekking tot het bodemarchief. Wat de Westerschelde betreft, zijn we niet over één nacht ijs gegaan. Ik kan u geruststellen: in het kader van het strategisch MER dat werd opgesteld naar aanleiding van de uitdieping van de Schelde, werd zeer ruime aandacht besteed aan de archeologische aspecten. Het MER heeft gediend als basis voor de ontwikkelingsschets met betrekking tot het uitstippelen van de langetermijnvisie op het Schelde-estuarium. Betreffend plan-MER geldt als schoolvoorbeeld van hoe archeologie binnen de verschillende planningsprocessen moet worden geïntegreerd. Ik toon u hier de deelnota over monumenten en landschappen die is gemaakt voor de ontwikkelingsschets 2010 van het Schelde-estuarium waarbij zeer minutieus wordt gezegd waar we voor moeten opletten en hoe we dit moeten aanpakken.

Enerzijds is er het plan-MER over het geheel waarbij wordt gekeken naar wat waardevol is aan monumenten en landschappen. Anderzijds is er het project-MER, waarin specifiek het gedetailleerd onderzoek naar wrakken en archeologisch eventueel interessante objecten wordt gevoerd. Voor de opmaak van dit project-MER kunnen stappen worden ondernomen om te voorkomen dat een stuk van het bodemarchief zou verdwijnen.

De opmaak van dit project-MER is reeds gestart, de voorbereiding ervan is aan de gang. De bedoeling is dat dit document over ongeveer een jaar wordt afgerond, dus tegen het voorjaar van 2006. Voor wat het archeologisch deelonderzoek betreft, wordt er zeer nauw samengewerkt met de Nederlandse Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek en meer bepaald met het

Nationaal Instituut voor Scheeps- en onderwater-Archeologie. Diegenen die enkele weken geleden de vraag om uitleg over de kogge van Doel hebben gevolgd, weten dat we ook daarvoor met die dienst samenwerken. Die samenwerking verloopt dus zeer vlot. Uiteraard zal, zowel op Vlaams als op Nederlands grondgebied, ten volle rekening worden gehouden met de bepalingen van het Verdrag van Malta. Het is niet omdat we dat verdrag nog niet hebben omgezet in decreten of besluiten, dat we doen alsof dat niet bestaat. Voor ons is dat de leidraad. Ook zullen de verschillende diensten die verantwoordelijk zijn voor het archeologisch patrimonium permanent worden geïnformeerd.

Wat uw voorlaatste deelvraag betreft, werden er reeds verschillende bodemscans in de vaargeul van de Westerschelde gemaakt. Die zijn toen niet zozeer gemaakt vanuit archeologische bezorgdheid, maar omwille van het verzekeren van de veiligheid van het scheepvaartverkeer op de Schelde. Alle gekende wrakken werden cartografisch geïnventariseerd. We weten dus exact wat zich waar bevindt. Deze inventaris werd evenwel nog niet archeologisch geïnterpreteerd. Een dergelijke archeologische interpretatie van de bodemscans van de Westerschelde is bij de start van het eventuele archeologische onderzoek onontbeerlijk en kan fungeren als basis van de studie die in de Westerschelde zal geschieden.

Tot slot, in antwoord op uw laatste deelvraag, lijkt het mij niet realistisch om op de huidige baggerschepen een scheepsarcheoloog toe te laten om de baggerspecie te onderzoeken. Ik vrees, mevrouw Hermans, dat ze daar bijzonder weinig zouden kunnen verrichten. Om u daarvan te overtuigen, heb ik aan een Antwerpse baggeraar gevraagd of ze u een gratis tripje op een baggerboot willen aanbieden, maar ik heb ervoor gezorgd dat het een reisje heen en terug is, maak u wat dat betreft dus maar geen zorgen.

Ik zou dus willen stellen dat er wat dit dossier betreft een zeer goed uitgevoerd voorafgaand onderzoek gewaarborgd is, waarmee we rekening houden in de planning. Dankzij de integratie van het archeologisch aspect binnen het strategisch plan-MER en het project-MER, de grensoverschrijdende aanpak en de garantie dat de conventie van Malta wordt gerespecteerd bij het in-situ-onderzoek, zal het archeologisch onderzoek bij de uitdieping als een voorbeeldproject voor Vlaan-

Van Mechelen

deren fungeren. Wat mij betreft, mogen er nog veel van dergelijke methodes worden gebruikt in Vlaanderen, om ongelukken te vermijden.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Ik ben bijzonder gecharmeerd – als ik me zo mag uitdrukken – door uw antwoord, mijnheer de minister. Ik merk dat mijn bekommernis ook uw bekommernis en die van de Vlaamse Regering is, en blijkbaar ook die van Nederland. Ik ben daar heel blij om. Ik ben zelfs sprakeloos dat er al zoveel is gebeurd. Dat stemt me heel gelukkig. Ik ben me erg bewust van het feit dat niet alles in wetteksten moet worden omgezet, maar ik ben heel blij dat er op dat niveau toch heel proactief mee wordt gewerkt. Ik dank u dan ook voor uw antwoord, mijnheer de minister.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vervolg van het inventarisatieproject rond WO I-relicten in de Westhoek

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sintobin tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vervolg van het inventarisatieproject rond WO I-relicten in de Westhoek.

De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, ik wil u eerst en vooral bedanken omdat u in deze commissie ook vragen over de Westhoek toelaat. Dat is op zich al een belangrijk gegeven in de werkzaamheden van deze commissie.

Mijnheer de minister, in november 2002 ging het project 'Inventarisatie WO I-relicten in de Westhoek' van start. Het doel van het project was het inventariseren van alle materiële relicten in verband met de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek.

Het gaat om een snelinventaris op basis van een contextuele benadering die een gemotiveerde selectie van voor bescherming vatbare relicten mogelijk maakt.

Het project is een samenwerkingsverband tussen de provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Monumenten en Landschappen. De Vlaamse Gemeenschap draagt daarbij de loonkosten van twee personen en het provinciebestuur van West-Vlaanderen betaalt de werkingskosten en de huisvesting.

Na afloop van deze inventarisatie moet een database ter beschikking zijn waarin op een systematische manier alle oorlogsrelicten uit de Westhoek zijn verwerkt. Deze database zou dan via de website van Monumenten en Landschappen raadpleegbaar zijn. Tegen eind mei 2005 loopt de eerste fase van dit project ten einde. Er dringen zich hierbij mijns inziens enkele specifieke vragen op.

Is het inventarisatieproject inmiddels voorgesteld aan de minister? Welke procedures zullen worden gevolgd om de WO I-relicten in de Westhoek een beschermd statuut te geven? Verschillende mogelijkheden moeten worden afgewogen: klassieke bescherming, erfgoedlandschappen, werelderfgoed, decretale bescherming, provinciale RUP's, enzovoort. Voor welke optie zal de minister kiezen?

Zal er een nieuwe overeenkomst tussen de afdeling Monumenten en Landschappen en het provinciebestuur van West-Vlaanderen worden getekend om een vervolg op het realisatieproject te realiseren? Dit vervolg zou onder meer volgende taken kunnen inhouden: continu aanvullen van de database, verder wetenschappelijk onderzoek met als doelstelling de koppeling tussen het relict en het immateriële verhaal, een publicatie als standaardwerk, enzovoort.

Is de minister bereid om voor de realisatie van cultuurtoeristische projecten betreffende erfgoed samen te werken met Toerisme Vlaanderen? Kan er rond de ontsluiting van bepaalde sites van oorlogserfgoed geen actieplan worden opgesteld in samenwerking met de bevoegde Vlaamse minister voor Toerisme?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, we hebben enkele weken geleden naar aanleiding van een vraag om uitleg met betrekking tot de A19 al gedebatteerd over hoe het hiermee verder moet.

Het inventarisatieproject, dat inderdaad werd afgerond op 15 maart, werd op mijn kabinet besproken in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de provincie West-Vlaanderen en een vertegenwoordiger van mijn administratie. Meer specifiek werd op dit overleg het rapport 'Inventarisatie WO I-relicten in de Westhoek, een stand van zaken' besproken. Dit lijvige rapport van ongeveer 37 pagina's schetst onder meer een beeld van het project 'Oorlog en Vrede in de Westhoek'. Daarnaast biedt het document een overzicht van de verschillende types van relicten die zich situeren in de Westhoek zoals gedenktekens, begraafplaatsen, bunkers en andere schuilplaatsen.

Bij ons werkbezoek aan Ieper heeft de minister-president ons deze relicten getoond. Ze zijn inderdaad indrukwekkend en heel wat sites werden dan ook beschermd en gevaloriseerd. Deze studie schetst ook een duidelijk beeld van de mogelijkheden om dit erfgoed te beschermen en te beheeren. De mogelijke beleidsmaatregelen situeren zich zowel op gewestelijk, op provinciaal als op gemeentelijk niveau. Binnen mijn administratie wordt momenteel nagegaan welke beschermende maatregelen zich in casu opdringen en wie daarvoor het initiatief moet nemen. Met andere woorden: het rapport is binnen en nu start het eigenlijke beleidswerk.

Tijdens het overleg van 15 maart 2005 werden de verschillende mogelijkheden tot het voortzetten van deze opdrachten door de opdrachthouders geschetst. Momenteel wordt zowel op het niveau van de provincie West-Vlaanderen als dat van de Vlaamse overheid bekeken wat de verwachtingen en de beleidsopportuniteiten zijn van een eventuele voortzetting van deze opdracht. Wie goed geluisterd heeft, heeft gehoord dat ik nadrukkelijk in de voorwaardelijke wijs heb gesproken. Het spreekt voor zich dat afhankelijk van dit onderzoek zal worden nagegaan of een nieuwe overeenkomst tussen de afdeling Monumenten en Landschappen en het provinciebestuur van West-Vlaanderen aangewezen is. Ik wens me daar nu absoluut niet over uit te spreken. Dit zal onder

meer het voorwerp uitmaken van de bespreking op de vervolgvergadering, die gepland is op 3 mei 2005. Dan zullen we nagaan hoever we ondertussen geraakt zijn.

Het spreekt voor zich dat ik me terdege bewust ben van de historische waarde van het betreffende gebied. De voorzitter zei me daarnet nog dat dit een zeer bijzonder gebied is, dat iets uitstraalt dat bijna van wereldniveau is. We moeten dan ook zeer zorgvuldig met een en ander omspringen. Dit onroerend erfgoed moet zijn juiste plaats krijgen binnen de maatschappij. Met andere woorden: enerzijds zijn we ons bewust van de historische waarde van het gebied, anderzijds zou een rechtlijnige bescherming, zonder enige aandacht voor andere ontwikkelingen en toekomstperspectieven, getuigen van een enggeestige en ongenueanceerde maatschappelijke visie. We moeten dus wikken en wegen. In die optiek heb ik overigens mijn beleidsnota Monumenten en Landschappen de ondertitel 'Zorgen voor morgen met respect voor het verleden' meegegeven. Dit is hier zeker op van toepassing. We moeten respect hebben voor het verleden maar we moeten ook zorgen voor morgen. De kritiek die ik las in De Morgen van gisteren, dat men steeds maar nieuwe bedrijventerreinen toelaat zonder enig onderzoek, vond ik dan ook vrij ongenueanceerd.

Volledig in dezelfde lijn ligt ook mijn antwoord op uw laatste deelvraag. De samenwerking met Toerisme Vlaanderen behoort zeker tot de mogelijkheden voor de ontsluiting van dit erfgoed. Dit is echt een *conditio sine qua non*. In functie daarvan werden door mijn administratie reeds contacten gelegd met Westtoer van de provincie West-Vlaanderen, die grote belangstelling heeft betoond voor dit erfgoed, onder meer in functie van de aanleg van fietsroutes. Ook de provincie West-Vlaanderen schat deze opportuniteit naar waarde. Er wordt in casu onder meer gedacht aan het ontwikkelen van thematische fietsroutes met betrekking tot het WO I-erfgoed.

Het is echter ook van groot belang om de erfgoedwaarde an sich te beschermen en ervoor te zorgen dat die erfgoedwaarde bij de toeristische ontsluiting van deze sites niet in het gedrang komt. Het is namelijk een mes dat aan twee kanten snijdt. Een aantal begraafplaatsen heeft immers vandaag reeds zeer sterk te lijden onder het toe-

Van Mechelen

nemend aantal bezoekers. Kortom, ook wat dit aspect betreft is het maken van een afweging vooraf aangewezen: wat nemen we op in dergelijke toeristische routes en wat zou een overdreven druk veroorzaken op bepaalde zaken? Ik ben met de minister-president gaan kijken naar enkele beschermde loopgraven en we hebben er ook door gewandeld. Als die loopgraven morgen echter massaal opengesteld zouden worden, dan verdwijnen ze. Het blijft dus wikken en wegen. Het rapport dateert van 15 maart. We nemen het au sérieux en bekijken het verder. Ik weet niet of het opportuun is om door te gaan en hoe. Dit moet blijken uit onderzoek van de administratie. In ieder geval zal dit zeker leiden tot verdere beleidsinitiatieven.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de minister, net als mevrouw Hermans daarnet ben ook ik zeer gecharmeerd door uw antwoord, al klinkt dat uit mijn mond natuurlijk wel anders. Ik wil de bewoners van de Westhoek nog zeggen dat, hoewel ze me misschien niet zullen geloven, iemand uit het Antwerpse heeft gezegd dat de Westhoek een erfgoed van wereldniveau is. Verder denk ik dat we ongetwijfeld in deze commissie, en zeker naar aanleiding van de eventuele doortrekking van de A19, nog zullen terugkomen op dit dossier.

Collega's, in het verleden heeft onze fractie enkele keren verwijten gekregen aangaande dit onderwerp, niet alleen in deze commissie maar ook op lokaal niveau. Met deze vraag om uitleg heb ik nogmaals ons respect voor het oorlogserfgoed uit Wereldoorlog I willen benadrukken.

De voorzitter: Volgens mij zou iedereen een keer per jaar eens een uurtje op zo'n begraafplaats moeten gaan staan om even na te denken. Dat is ongelooflijk verrijkend.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het gebruik van stedenbouwkundige verordeningen om meer sociale woningen te realiseren bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen of verkavelingsvergunningen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Berx tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het gebruik van stedenbouwkundige verordeningen om meer sociale woningen te realiseren bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen of verkavelingsvergunningen.

Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, op 17 februari 2005 stelde ik een vraag aan minister Keulen over de realisatie van een goede sociale mix en spreiding van sociale woningen. Minister Keulen antwoordde het volgende: 'Als private verkavelaars vandaag grote stukken grond willen aansnijden voor gemengde projecten, dan wordt hun gezegd dat daar ook een bepaald percentage – namelijk 15 of 20 percent – sociale huisvesting moet worden gerealiseerd.'

De mogelijkheid om effectief de realisatie van een bepaald percentage sociale woningen op te leggen bij stedenbouwkundige verordening, waarnaar minister Keulen verwijst, zou inderdaad een zeer goed instrument kunnen zijn om in alle gemeenten voldoende sociale woningen te realiseren, eventueel minstens 6 percent, wat het gemiddelde in Vlaanderen is. Het regeerakkoord stelt ook heel uitdrukkelijk dat het ruimtelijke-orderingsbeleid ten dienste moet staan van de maatschappelijke doelstellingen, onder meer op het vlak van wonen. Een voorwaarde opdat het instrument de realisatie van sociale woningen zou kunnen bevorderen, is uiteraard dat de gemeenten en de provincies de realisatie van sociale woningen ook opnemen in de ruimtelijke structuurplannen.

Ik zou de minister dan ook graag de volgende vragen stellen.

Van Mechelen

Wil de minister het beleid inzake ruimtelijke ordening ook effectief inzetten ter ondersteuning van de doelstellingen van de minister van Wonen, meer bepaald de realisatie van voldoende sociale woningen in alle gemeenten, en met name een goede spreiding van de sociale huisvesting? Hoe algemeen komt het eigenlijk voor dat gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen en verkavelingsvergunningen voorschrijven dat een bepaald percentage sociale woningen moet worden gerealiseerd? Hoeveel provinciale structuurplannen schrijven voor dat, wanneer een bepaalde ruimte wordt ontwikkeld, daarvan een bepaald percentage aan sociale woningen moet worden gerealiseerd?

Hoe stimuleert de minister het opnemen van de realisatie van sociale woningen in de ruimtelijke structuurplannen door gemeenten en provincies? Houden de provincies, in de adviezen over de ontwerpen van gemeentelijke structuurplannen, rekening met de gemeentelijke quota en doelstellingen met betrekking tot sociale woningen, evenals met het percentage sociale woningen dat een gemeente reeds heeft?

Acht de minister het wenselijk dat uitdrukkelijk wordt bepaald dat een stedenbouwkundige verordening de realisatie van een bepaald percentage sociale woningen kan opleggen bij het afleveren van een verkavelings- of stedenbouwkundige vergunning?

Ik wil het ook nog even hebben over een concreet dossier. Ik heb begrepen dat het provinciaal structuurplan Oost-Vlaanderen ook voorziet in de verplichting om een bepaald percentage sociale woningen te realiseren wanneer een bepaald aantal hectaren aan woningen wordt ontwikkeld. Welnu, ik weet niet of het klopt, maar men heeft me verteld dat verkavelaars daartegen in beroep zijn gegaan en dat er een procedure is gestart omdat men dit strijdig acht met de vrijheid van verkaveling. Die procedure zou nog niet afgelopen zijn, maar in ieder geval is mijn vraag aan de minister hoe hij tegenover een dergelijke verplichting staat in provinciale structuurplannen en ook in gemeentelijke verordeningen en dergelijke, om net een goede mix aan sociale woningen te realiseren in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou mevrouw Berx niet durven te verdenken van het feit dat ze minister Keulen en mezelf tegen elkaar wil uitspelen. Ik zal dan ook proberen om aan te tonen dat, mocht ze die intentie hebben, ik haar zal moeten ontgoochelen.

Mevrouw Berx, tenzij ik me vergis, probeert u een conflict te zoeken tussen het antwoord dat ikzelf op 16 december 2004 in deze commissie heb gegeven op de vraag om uitleg van de heer De Meyer en anderzijds het antwoord dat minister Keulen u op 17 februari 2005 in de commissie voor Wonen heeft verstrekt. Een oppervlakkige lezing van beide verslagen zou inderdaad de indruk kunnen wekken dat mijn antwoord en dat van minister Keulen nogal verschillen. Het verschil zou er dan in bestaan dat ik stel dat op basis van de vigerende regelgeving Ruimtelijke Ordening aan private verkavelaars niet de verplichting kan worden opgelegd om een bepaald percentage aan sociale woningen te realiseren, terwijl minister Keulen zou stellen dat dit wel degelijk kan en dat het in de praktijk ook effectief gebeurt. Vanwaar dan deze ogenschijnlijke tegenstelling? Ik probeer terzake zo dadelijk klaarheid te scheppen evenals uw specifieke deelvragen te beantwoorden.

Vooreerst heb ik eens navraag gedaan bij mijn administratie, zowel bij AROHM als bij de ROHM-afdelingen, waar me wordt meegedeeld dat nergens aan private verkavelaars, die terreinen in woongebied wensen te verkavelen, de eis wordt opgelegd om in een bepaald percentage sociale woningen te voorzien. Het omgekeerde zou me overigens ten zeerste hebben verbaasd. Wel wordt in sommige gevallen – ik doe dat trouwens in mijn gemeente – bewust een gevarieerd aanbod aan kavels geëist: kavels voor open, halfopen en gesloten bebouwing, eengezinswoningen en meergezinswoningen, enzovoort. Op die manier wordt door het vaststellen en sturen van woningtypes getracht de facto een sociale mix tot stand te brengen. Als een open kavel wordt gerealiseerd van 1.000 vierkante meter, gekoppelde kavels van 500 vierkante meter en gesloten kavels van 250 vierkante meter, ontstaat de facto een sociale mix, want deze kavels beantwoorden aan de budgetten van verschillende mensen.

Van Mechelen

Dit alles kadert dus integraal in het antwoord dat ik op 16 december 2004 in deze commissie aan de heer De Meyer heb gegeven.

Minister Keulen zei: 'Bij gemengde projecten gaat het initiatief uit van een privé-ontwikkelaar.' Ik ben zo vrij erop te wijzen dat het hier gaat om een lapsus. Het moet zijn: bij gemengde projecten gaat het initiatief uit van een publieke ontwikkelaar. Want minister Keulen zegt verder: 'Wie kan dat doen? Dat zijn de gekende actoren, zoals de stad, het OCMW, de sociale huisvestingsmaatschappij of een intercommunale. We hebben dit nu ook uitgebreid tot de sociale verhuurkantoren. Die panden worden dan in huur gegeven en verhuurd door de sociale huisvestingsmaatschappij of het OCMW'. Dus ik denk dat minister Keulen wel degelijk de publieke ontwikkelaars bedoelt en niet de privé-ontwikkelaars.

Met andere woorden, in het antwoord van minister Keulen gaat het steeds over projecten waar de overheid of de door de overheid ondersteunde instellingen bij betrokken zijn. Het is dan ook duidelijk dat van deze instanties wel degelijk inspanningen kunnen worden gevraagd om in een bepaald aantal sociale woningen te voorzien. Het is uiteindelijk de overheid zelf die het proces aanstuurt.

Uit de door minister Keulen gegeven voorbeelden kan ik afleiden dat hij vooral denkt aan projecten met woonuitbreidingsgebied als gewestplanbestemming. De overheid heeft in die gebieden uiteraard een bijzonder grote vinger in de pap. De overheid beslist over de vraag of het gebied al dan niet mag worden aangesneden – dus de overheid kan voorwaarden opleggen – en beslist over de aanleg van wegen. De gemeenteraad spreekt zich uit over het wegtracé, en beschikt daardoor over een belangrijk wapen tegenover de aanvrager. In mijn antwoord van 16 december heb ik gewezen op het feit dat de gemeenteraad de sleutel in handen heeft, en daar gebruik – in sommige gevallen soms misbruik – van maakt om bepaalde zaken positief of negatief aan te sturen, maar dat is de gemeentelijke autonomie.

De overheid kan in dergelijke gebieden dus vooraf overleg plegen met de verkavelaar, en haar wensen duidelijk maken, en kan in het kader van wegtracés zeer ver gaan. In bepaalde gemeenten gebeurt

dat ook, en wordt duidelijk gesteld dat bepaalde zaken slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk zijn. Daar gebruikt de gemeentelijke autoriteit haar volle bevoegdheid.

Een aandachtige lectuur van beide antwoorden leert dat de antwoorden in feite niet tegenstrijdig zijn.

Mevrouw Berx, u vraagt of ik een wijziging van artikel 54 van het decreet van 18 mei 1999, houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, opportuun acht, teneinde te bepalen dat een verordening wel gratis grondafstand zou kunnen opleggen met het oog op sociale woningbouw. Ik moet u antwoorden dat ik daar niet voor te vinden ben.

Het is geen ruimtelijke aangelegenheid, en bijgevolg geen aangelegenheid voor ruimtelijke ordening. Het is immers een louter sectorale zaak, die logischerwijze niet thuishoort in stedenbouwkundige bepalingen. Eventueel kunnen er wel verordeningen komen. In het bosdecreet bijvoorbeeld staan ook zaken die een impact hebben op de ruimtelijke ordening.

Naar mijn bescheiden mening betekent het opnemen van een dergelijke bepaling in een decreet een regelrechte aanslag op het eigendomsrecht. Voor wie er aan mocht twifelen, dat is en blijft voor mij een essentieel beginsel dat voortvloeit uit het burgerlijk wetboek. Als we een dergelijke bepaling dat voor advies aan de Raad van State zouden voorleggen, vrees ik dat het snel zou sneuvelen.

De voorzitter wijst me erop dat het gaat over artikel 544 van het burgerlijk wetboek, maar ik neem aan dat ik dat niet moet toelichten voor een doctor in de rechten.

We zijn ongeveer negen maanden bezig, gisteren zijn de laatste beleidsnota's besproken in plenaire vergadering en iedereen is ondertussen ingewerkt. Het echte werk komt op de plank. Laat er geen enkele onduidelijkheid over bestaan: het beleidsdomein ruimtelijke ordening ondersteunt het streven naar meer sociale woningen in Vlaanderen. Het gaat niet alleen over woorden, we willen ook daden, maar het lijkt me noodzakelijk dat het gebeurt binnen correcte juridische grenzen, zoals ik in de commissie uitvoerig heb geschetst naar aanleiding van de vraag van de heer De Meyer.

Van Mechelen

Ik ben volledig akkoord dat we daarvoor een beleid moeten voeren en acties moeten ondernemen, maar dat wil niet zeggen dat we vanuit sectorale overwegingen een decreet op de ruimtelijke ordening, dat intersectoraal is, moeten verkrachten. Daar doe ik absoluut niet aan mee.

Het is ook een debat waarop er geen eensluidend antwoord is. We zouden kunnen zeggen dat we quota moeten opleggen voor bejaardenhuisvesting, ziekenzorg en alle mogelijke zaken. Als we dat in quota gieten, denk ik echt dat we verkeerd bezig zijn.

Hoe dan ook, de gemeenten zijn zonder enige twijfel het best geplaatst om het lokaal woonbeleid te evalueren en waar nodig bij te sturen. Dat is via ons planningssysteem ook zo bepaald. Daarbij kunnen de gemeenten nagaan op welke manier dat best gebeurt. Het kan via sociale huisvesting, eigen gemeentelijke initiatieven of via samenwerking met privé-partners.

Ik geef een voorbeeld van een concreet project. In mijn gemeente hebben we een feestzaal verkocht aan een privé-ontwikkelaar, met als voorwaarde dat een bepaald aantal woongelegenheden moet worden gebouwd die niet groter zijn dan een bepaalde oppervlakte. We mikten doelbewust op kleine woongelegenheden die voor studenten of eenoudergezinnen geschikt zijn, en door hun oppervlakte dus sociaal gericht zijn. Op die manier kunnen we via een privé-initiatief een sociaal aanbod mogelijk maken.

Daarnaast kunnen de gemeentebesturen het initiatief nemen om, op basis van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, locaties aan te duiden waar acties kunnen worden ondernomen, en kunnen ze aangeven via welke instrumenten dat best gebeurt. Dat kan via een maximale kavelgrootte en het stimuleren van huisvestingsmaatschappijen. We hebben ook woningen opgekocht die we hebben doorgegeven aan het Vlaams Woningfonds, dat er nu zelf projecten op realiseert.

Op lokaal niveau is gelukkig heel wat in beweging. Het zijn dus acties die niet lopen via het ruimtelijke orderingsbeleid. Vanuit ruimtelijke ordening is het heel belangrijk dat we streven naar een optimale mix van woningtypologieën. In structuur-

plannen moet dat een belangrijk aandachtspunt zijn.

Ook in Antwerpen woedt vandaag de discussie naar aanleiding van het ruimtelijk structuurplan. Er wordt de vraag gesteld wat het draagvlak is van de stad. Moeten we in plaats van verdichten, niet ontpitten?

Sommige provincies hebben via hun provinciaal ruimtelijk structuurplan een duidelijk kader uitgewerkt voor een doelgroepenbeleid. Daarbij geven ze voor woonuitbreidingsgebieden aan onder welke randvoorwaarden extra woningbouw wordt toegestaan. De provincies Limburg en West-Vlaanderen gingen vrij ver met betrekking tot de randvoorwaarden.

Het lijkt me belangrijk dat een gemeentebestuur door middel van een stedenbouwkundige verordening een verkaveling in belangrijke mate kan bijsturen. Op die manier kan een gemeentebestuur duidelijk maken welk soort verkaveling en welk type woningen op die plaats kunnen komen, zonder dat wordt bepaald wie de woning moet bouwen of wie er uiteindelijk moet gaan wonen.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, het enige wat me nog niet duidelijk is, is of het type woning slaat op kleine kavels en misschien op een klein kadastraal inkomen, of dat het ook kan slaan op sociale woningen, zij het dat er nog geen goede definitie is van het begrip.

Mijnheer de minister, het was niet mijn ambitie om u tegen minister Keulen op te zetten. Minister Keulen zei wel geregeld dat, als een privé-verkavelaar grote stukken grond wil aansnijden, een bepaald percentage sociale woningen moet worden gebouwd. Vandaar de verwarring. Als we dat lezen, kunnen we ons afvragen hoe het komt dat er vandaag in Vlaanderen nog gemeenten zijn zonder sociale woningen, tenzij er natuurlijk geen woningbouwprojecten zijn.

Het moet inderdaad gebeuren op de best mogelijke manier, met een maximale vrijheid voor de lokale autonomie en door het stimuleren van verkavelaars, zonder een percentage op te leggen, waardoor ze zouden kunnen zeggen dat het voor hen niet meer hoeft. Het is de grote ambitie om

Berx

een goede spreiding van sociale woningen te bereiken. Ook, bijvoorbeeld, om niet te moeten vaststellen dat jongeren niet in hun gemeente kunnen blijven wonen als ze het nest verlaten.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik heb het antwoord van minister Keulen nagelezen. Als hij zegt dat bij gemengde projecten het initiatief uitgaat van een privé-ontwikkelaar, en zegt dat dat de stad, het OCMW en de socialehuisvestingsmaatschappijen zijn, gaat het om een lapsus.

De overheid kan maximaal sturen in de richting van sociale woningen. Met betrekking tot de typologie van de woningen, kan een gemeente bij elke verkaveling sturen.

We moeten de twee zaken goed uit elkaar houden. Het is perfect mogelijk dat een gemeente, waar weinig sociale woningen zijn die gebouwd werden door een socialehuisvestingsmaatschappij, op haar grondgebied wel een groot aanbod heeft van woningen die beantwoorden aan de criteria voor sociale woningen, omwille van de huurprijs. Op dat vlak hebben provincie- en gemeentebesturen een enorme verantwoordelijkheid. Dat is vooral zo voor de structuurplanningsprocessen, waar de gemeenten permanent moeten sturen. De sectorale bezorgdheid decretaal vertalen in de mogelijkheid voor een gemeentebestuur om die lastvoorwaarden op te leggen, gaat me te ver.

Minister Keulen en ikzelf hebben beslist te starten met een beleids-task-force, waarbij wonen en ruimtelijke ordening maximaal op elkaar worden afgestemd. In het begin van de vorige legislatuur heb ik zeer nauw samengewerkt met toenmalig minister Sauwens. Ook het idee van de kangeroewoningen dateert uit die periode. Er werden toen ook studies gemaakt door de administraties Ruimtelijke Ordening en Huisvesting. Nadien veranderde het departement Huisvesting iets te veel van voorgedijminister en ontstond versnippering. Het is de bedoeling opnieuw aan te knopen bij de samenwerking die er was tussen toenmalig minister Sauwens en ikzelf.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.56 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

